

Féléves elemzés az államháztartási folyamatokról – 2013. évi tények és 2014. évi előrejelzés

Elemzés az államháztartásról
2014. július

Féléves elemzés az államháztartási folyamatokról – 2013. évi tények és 2014. évi előrejelzés

Elemzés az államháztartásról
2014. július

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1850 Budapest, Szabadság tér 9.

www.mnb.hu

ISSN 2063-174X (on-line)

A Magyar Nemzeti Bank a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvényben meghatározott alapvető feladatai, különösen a monetáris politika meghatározásával és megvalósításával kapcsolatos feladata ellátásának támogatására elemzi a költségvetési hiány és adósság alakulását, figyelemmel kíséri az államháztartás finanszírozását, elemzi a finanszírozásnak a monetáris folyamatokra, a pénzpiacok alakulására, a likviditásra gyakorolt hatását, kutatásokat folytat fiskális politikai kérdésekben.

A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény értelmében az MNB elnöke a Költségvetési Tanács (KT) tagja, így az MNB-ben rendelkezésre álló szakmai tudás és felhalmozott információ közvetetten támogathatja a KT munkáját. Az MNB a KT stabilitási törvényben meghatározott feladataihoz háttérelmzéseket készít, amelyeket a KT rendelkezésére bocsát. A szélesebb közvélemény az „Elemzés az államháztartásról” című kiadványból ismerheti meg e szakértői elemzések legfontosabb eredményeit.

A jelentés elkészítésében a Költségvetési Elemzések Igazgatóság munkatársai vettek részt. A publikációt Palotai Dániel ügyvezető igazgató hagyta jóvá.

Az elemzés elkészítésekor a 2014. július 3-ig rendelkezésünkre álló információkat vettük figyelembe.

Tartalom

1. ÖSSZEFOGLALÓ	4
2. A 2013. ÉVI ÁLLAMHÁZTARTÁSI FOLYAMATOK ELEMZÉSE	5
2.1. A kormányzati szektor 2013. évi ESA-szemléletű egyenlegét meghatározó éves folyamatok.....	5
2.2. A kormányzati szektor 2013. évi ESA-szemléletű egyenlegének előzetes tényadata	6
2.3. A központi alrendszer pénzforgalmi bevételei	7
2.4. A központi alrendszer pénzforgalmi kiadásai	9
2.5. A helyi önkormányzatok gazdálkodása	10
2.6. A statisztikai korrekciók (ESA-híd)	11
2.7. Az államadósság alakulása és a fiskális szabályok	11
3. A 2014. ÉV ÁLLAMHÁZTARTÁSI FOLYAMATAINAK ELEMZÉSE	15
3.1. Az államháztartás 2014. évi várható egyenlege	15
3.1.1. A központi alrendszer 2014. évi pénzforgalmi egyenlege	15
3.1.2. A helyi önkormányzatok 2014. évi pénzforgalmi egyenlege	17
3.1.3. A statisztikai korrekciók (ESA-híd)	18
3.2. A központi alrendszer 2014. első félévi folyamatainak részletes elemzése	18
3.2.1. Elsődleges bevételek	18
3.2.2. Elsődleges kiadások	21
3.2.3. A kamategyenleg alakulása.....	23
3.3. A 2014. évi egyenleg alakulására ható főbb kockázatok.....	23
3.4. A jogszabályi megfelelésség értékelése	24

1. ÖSSZEFOGLALÓ

Elemzésünk célja, hogy bemutassa 2013 államháztartási folyamatait, a tavalyi költségvetés teljesülését, valamint a 2014-es költségvetés várható alakulását a 2014 első félévére rendelkezésre álló költségvetési adatok, a makrogazdasági folyamatokra vonatkozó várakozásaink és a folyó évi költségvetést érintő friss intézkedések alapján. Mindezek figyelembevételével értékeljük az adósságszabály 2013. évi tényleges és 2014. évi várható teljesülését. Prognózisunk az MNB 2014. június 26-án megjelent Inflációs jelentésében bemutatott makrogazdasági előrejelzés feltételezéseire támaszkodik.

2013-ban az államháztartás GDP-arányos ESA-hiánya 2,4 százalék volt az előzetes adatok alapján, ami 0,3 százalékponttal kisebb, mint a 2013. évi költségvetési törvényben szereplő deficitcél. A vártnál alacsonyabb ESA-hiány leginkább az önkormányzatok gazdálkodásával magyarázható, miközben az Országvédelmi Alap tartaléka képes volt biztosítani, hogy a központi alrendszer hiánya ne haladja meg jelentősen a kitűzött mértéket.

A zárszámadás előtti előzetes pénzforgalmi adatok alapján az adóbevételek az évközi intézkedések ellenére is a GDP 0,8 százalékával elmaradtak a tervezett szinttől, elsősorban a fogyasztási adók alulteljesülése miatt. Ezt a hatást azonban ellensúlyozta az egyéb bevételek többlete (elsősorban a frekvenciadíjak értékesítéséből származó bevétel), valamint a kamatbevételek felülteljesülése. Így a központi alrendszer pénzforgalmi bevételei a GDP 0,1 százalékával maradtak el a tervezett szinttől. A központi alrendszer pénzforgalmi kiadásai túllépték az előirányzatban tervezett összeget több tételnél is (pl. költségvetési szervek kiadásai), ám a GDP 1,4 százalékát kitevő szabad tartaléknak (Országvédelmi Alap) köszönhetően a központi alrendszer pénzforgalmi kiadásai csupán 0,2 százalékponttal haladták meg a tervezett összeget.

Mivel a terven felüli pénzforgalmi kiadások egy része (E.ON-vásárlás, takarékszövetkezetek) az eredményszemléletű hiányt nem érinti, így az ESA-híd a GDP 0,3 százalékával kedvezőbben alakult, és még ennél nagyobb, 0,5 százalékpontos volt a pozitív meglepetés az önkormányzatok gazdálkodásában (szintén előzetes adatok alapján). Ez elsősorban az önkormányzati bevételek növekedésével magyarázható, ami az uniós források és az intézményi bevételek emelkedésére, valamint a központi alrendszerből érkező támogatások növekedésére vezethető vissza.

A GDP-arányos bruttó államadósság 2013. év végére 79,3 százalékra mérséklődött az egy évvel korábbi 79,8 százalékos szintről. Az Alaptörvény előírásai szerinti, az árfolyamváltozás hatása nélkül számított adósságráta 78,5 százalékra csökkent a tavalyi év végére. Bár a magyar jogszabályok az Európai Uniótól kissé eltérően definiálják az államadósságot, de a különbség csekély mértékű, így kijelenthető, hogy 2013-ban teljesült az Alaptörvényben meghatározott adósságszabály.

2014-ben előrejelzésünk szerint teljesülhet a költségvetési törvényben kitűzött, GDP-arányosan 2,9 százalékos ESA-hiánycél, amelyhez azonban az Országvédelmi Alap egy részének megtakarítása is szükséges. Az elsődleges bevételekre vonatkozó prognózisunk összességében a bevételi tervek teljesülésével számol, de a költségvetési törvény előirányzataitól eltérő szerkezetben. A fogyasztáshoz kapcsolódó bevételek előreláthatólag ismét elmaradnak majd a tervezett szinttől, de a munkát terhelő adókból várható többletbevétel ezt a kiesést kompenzálja. A központi kormányzat elsődleges kiadásainál jelentős túllépést várunk, ami részben a közfoglalkoztatásban résztvevők tervezett létszámának növekedéséből fakad, de nagyobb részt az állami részesedésvásárlások költségvetési elszámolásának következménye – utóbbiak azonban várhatóan nem jelennek meg az ESA-módszer szerint számolt deficitben. A 2014-es költségvetési folyamatokhoz – a makrogazdasági környezet bizonytalanságain felül – kapcsolódó kockázatok eloszlása megítélésünk szerint nagyjából szimmetrikus.

Az előírt adósságráta-csökkenés várhatóan teljesül 2014-ben, de alappályánk szerint csak csekély mértékben. A GDP-arányos maastrichti államadósság – a törvénynek megfelelően változatlan árfolyamon számítva – 79,0 százalékra csökkenhet a 2013. év végi 79,3 százalékról, figyelembe véve a pénzforgalmi egyenleget érintő részesedésvásárlásokat is. Az adósság csökkenését exogén és endogén tényezők is befolyásolhatják, így fontos, hogy a költségvetés végrehajtása során az adósságráta várható értékére folyamatosan figyelemmel legyenek.

2. A 2013. ÉVI ÁLLAMHÁZTARTÁSI FOLYAMATOK ELEMZÉSE

2.1. A kormányzati szektor 2013. évi ESA-szemléletű egyenlegét meghatározó éves folyamatok

A 2012. júniusban benyújtott és decemberben elfogadott 2013. évi költségvetési törvény GDP-arányosan 2,8 százalékos pénzforgalmi deficitcél és 2,7 százalékos EDP-hiánycél tartalmazott. Az MNB költségvetési előrejelzésében, amelyet saját makrogazdasági prognózisa és a költségvetési törvény alapján 2012 decemberében készített, 0,3 százalékponttal nagyobb hiány szerepelt a GDP 1,4 százalékát kitevő szabad tartalék törlésé¹ feltételezve. A jelentős különbség nagyobbik része a bevételi oldalon, azon belül leginkább a fogyasztási adók (általános forgalmi adó, pénzügyi tranzakciós illeték), a kiadási oldalon pedig a költségvetési szervek várható nettó kiadásainak eltérő becsléséből fakadt (lásd 2. és 3. táblázatot). Az eltéréshez hozzájárult az önkormányzati szektor egyenlegére vonatkozó előrejelzések, valamint a nominális GDP-re vonatkozó prognózisok közötti különbség is.

Az év folyamán a Kormány kétszer döntött nagyobb mértékű hiánycsökkentő intézkedésekről. Először 2013 májusában, miután az Európai Bizottság nem látta biztosítottnak a hiánycél elérését, a GDP 0,3 százalékát kitevő zárolásról rendelkezett a Kormány, ami leginkább a költségvetési szervek és szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásait, valamint az elkülönített állami pénzalapok gazdálkodását érintette.

A hiánycél biztosítása érdekében június végén újabb költségvetési intézkedések bejelentésére került sor, mert az első öt hónap adatai azt jelezték, hogy az általános forgalmi adóból és a pénzügyi tranzakciós illetékből származó éves bevétel várhatóan jelentősen elmarad az előirányzattól. Ez összhangban volt az Európai Bizottság ajánlásával, amely a májusi zárolásokon túl további intézkedéseket kért annak érdekében, hogy megszüntesse a hazánk ellen 2004 óta folyó túlzott hiány eljárást (EDP). A GDP 0,4 százalékát kitevő intézkedéscsomag háromnegyede a tranzakciós illeték mértékének megemelésére, valamint az ezzel kapcsolatos egyszeri befizetési kötelezettség kivetésére vonatkozott. A kiigazítás fennmaradó része a távközlési adó és a bányajáradék megemelését, valamint a kamatjövedelmekre kiterjesztett 6 százalékos egészségügyi hozzájárulást tartalmazta.

A bejelentett költségvetési konszolidáció eredményeképpen 2013. június 21-én úgy döntött az Európai Tanács, hogy megszünteti a 2004 óta tartó EDP-eljárást Magyarországgal szemben.

1. táblázat: A kormányzati szektor 2013. évi ESA-egyenlegére vonatkozó előrejelzések (a GDP százalékában)

	2012. december		2013. július	Tény (előzetes adat) ⁴	Tény - előirányzat
	Törvényi előirányzat (eredeti)	MNB-előrejelzés ²	MNB-előrejelzés ³		
1. Központi alrendszer egyenlege ¹	-2,8	-2,9	-2,5	-3,2	-0,4
2. Önkormányzatok egyenlege	0,0	-0,1	0,2	0,4	0,5
3. Államháztartás pénzforgalmi (GFS) egyenlege (1.+2.)	-2,8	-3,0	-2,3	-2,8	0,0
4. ESA-GFS különbözet	0,1	0,0	-0,3	0,4	0,3
5. Kormányzati szektor ESA-egyenlege⁵ (3.+4.)	-2,7	-3,0	-2,6	-2,4	0,3

Megjegyzés: 1. Az MNB 2013. évi előrejelzései a központi alrendszer GDP-arányos egyenlegére a központi szabad tartalékok (Országvédelmi Alap) törlése melletti értéket mutatják. 2. A 2012. decemberi MNB-előrejelzés a 2012 decemberében publikált inflációs jelentésben szereplő adatokkal egyezik meg. 3. A júliusi előrejelzés a Költségvetési Tanács számára készített 2013. évi féléves értékelés adatait tartalmazza. 4. Az előzetes tényadatok a KSH 2014. áprilisi EDP-jelentéséből, valamint a MÁK adataiból származnak. 5. A költségvetési törvényjavaslatban az EDP-jelentés módszertana szerinti egyenlegcél szerepeltette a Kormány.

Jelen elemzéshez hasonlóan az MNB 2013 júliusában is megjelentette a Költségvetési Tanács féléves értékelését megalapozó háttéranyagát, amelyben némileg csökkentette a 2013. évi költségvetési hiányra vonatkozó

¹ A szabad tartalék törlése azt jelenti, hogy abból új kiadásokat vagy bevételcsökkentő intézkedéseket nem finanszíroznak, hanem a már ismert bevételi és kiadásoldali kockázatok kezelésére használják. Ha a bevételek elmaradnak a tervezettől, akkor a bevételkieséssel arányosan a tartalékok törlésén keresztül csökkenthető a kiadási oldal annak érdekében, hogy az egyenleg ne változzon. Ha a kiadások haladják meg a terveket, akkor a többletkiadással arányosan törölhető az elkölthető tartalék annak érdekében, hogy az egyenleg ne változzon.

előrejelzését, figyelembe véve a költségvetési folyamatokat és a kormányzati intézkedéseket. Összességében a központi alrendszer pénzforgalmi hiányára vonatkozó előrejelzésünk GDP-arányosan 0,4 százalékkal csökkent a decemberi becsléshez képest: a bevételi prognózisunk csak kismértékben változott, a zárolások pedig csökkentették a várható kiadásokat. Mivel az önkormányzati egyenlegre vonatkozó prognózisunk 0,3 százalékkal javult, az ESA-híd becsült nagyságának változása pedig éppen ennyivel növelte a hiányt, így a kormányzati szektor ESA-hiányára vonatkozó prognózis fél év alatt 3 százalékról 2,6 százalékra mérséklődött GDP-arányosan.

A részleteket tekintve az első féléves tényadatok ismeretében kismértékben csökkentettük az adóbevételekre vonatkozó előrejelzésünket, az általános forgalmi adóval és a jövedéki adóval kapcsolatos kockázatok növekedését ugyanis csak részben ellentételezte a júniusi intézkedéscsomag más adóbevételeket növelő hatása. Az év elején bevezetett új adónemek igénybevételére vonatkozó adatok alapján nagymértékben csökkent az új vállalati adókból (KIVA, KATA) várható bevétel nagyságára adott előrejelzésünk is, ami egyúttal többletet jelentett a szociális hozzájárulási adó, az EVA, a társasági adó és a személyi jövedelemadó esetében, így ez összességében növelte a bevételi várakozásunkat. A kiadási oldalon beépült a júliusi előrejelzésbe, hogy a várt ütemezéstől elmaradt a lakásépítési támogatások, valamint a korhatár alatti ellátások igénybevétele, emellett csökkentette a várt hiányt, hogy a lekötött tartalékok (például céltartalék) átvezetése az adott kiadási helyekre a megtakarításoknak köszönhetően nem növelte érdemben az eredeti előirányzatokat.

2013 második félévében egyfelől kedvezően alakultak az alapfolyamatok (pl. nagyobb fogyasztás, gyorsuló ütemű növekedés) és a korábban nem tervezett koncessziós bevétel is javította a költségvetés egyenlegét, másfelől a kiadásokat növelő törvénymódosítást fogadott el az Országgyűlés. A bevételek növekedése felülmúlta a kiadásokét, így a kormányzati szektor egyenlege némileg kedvezőbb lett az MNB által vártnál.

2.2. A kormányzati szektor 2013. évi ESA-szemléletű egyenlegének előzetes tényadata²

Az előzetes adatok alapján az államháztartás GDP-arányosan 2,4 százalékos ESA-hiánnyal (687 milliárd forint), és 2,2 százalékos EDP-módszertan szerinti deficittel zárta a 2013. évet. Ezen belül a központi alrendszer hiánya a GDP 0,4 százalékaival haladta meg az előirányzatot. Az adóbevételek az évközi intézkedések ellenére GDP-arányosan 0,8 százalékkal maradtak el a tervezett szinttől, ami szinte kizárólag az általános forgalmi adó és a jövedéki adó felültervezésére vezethető vissza. Ezt a hatást ellensúlyozta az egyéb pénzforgalmi bevételek többlete (elsősorban a frekvenciadíjak értékesítése), valamint a kamatbevételek terven felüli teljesülése, így a központi alrendszer bevételei mindössze a GDP 0,1 százalékaival maradtak el a tervezett szinttől.

A központi alrendszer pénzforgalmi kiadásai több tételnél is jelentősen meghaladták a törvényi előirányzatot. A terven felüli kiadások (például állami részesedésvásárlások) túlnyomó részét képes volt kompenzálni a GDP 1,4 százalékát kitevő Országvédelmi Alap tartaléka, valamint néhány olyan kisebb kiadási tétel, amely elmaradt a tervezett szinttől (lakásépítési támogatások, korhatár alatti ellátások). Összességében a kiadások GDP-arányosan 0,2 százalékkal haladták meg az előirányzatban szereplő összeget, így a központi alrendszer 3,2 százalékos pénzforgalmi hiánnyal zárta a 2013-as évet.

Az önkormányzati szektor GDP-arányos pénzforgalmi egyenlege az előzetes adatok szerint a költségvetésben tervezettnél 0,5 százalékponttal kedvezőbben alakult. Ez elsősorban a bevételek növekedésével magyarázható, ami az uniós források és az intézményi bevételek emelkedésére, valamint a központi alrendszerből érkező támogatások növekedésére vezethető vissza. Emellett az ESA-GFS különbség a GDP 0,3 százalékaival kedvezőbben alakult a tervekhez képest, elsősorban azért, mert itt került sor az évközi kormányzati döntésekhez kötődő tulajdonosi részesedésvásárlások pozitív eredmény szemléletű korrekciójára.

A fenti folyamatok együttes eredményeképpen a tervezett deficitnél 0,3 százalékponttal kisebb, GDP-arányosan 2,4 százalékos ESA-hiánnyal zárta a tavalyi évet a költségvetés az előzetes adatok alapján. A tervezettnél kisebb GDP-

² Az eredmény szemléletű adatok az előzetes EDP-notifikációból, a pénzforgalmi adatok a Magyar Államincstár és az NGM előzetes, zárszámadás előtti adataiból származnak.

arányos hiány leginkább az önkormányzatok gazdálkodásával magyarázható, miközben a központi alrendszer néhány százalékpontnyi megtakarítása képes volt ellensúlyozni a bevételek enyhe elmaradását.

2.3. A központi alrendszer pénzforgalmi bevételei

A **központi alrendszer bevételei** 2013-ban mindössze 39 milliárd forinttal, azaz a főösszeg 0,3 százalékaival maradtak el az előirányzattól, de a csekély aggregált eltérés jelentős különbségeket takar. Az adó- és járulékbévételekből 237 milliárd forinttal kevesebbet realizált a költségvetés az előirányzatnál, amit nagyrészt képes volt ellensúlyozni az egyéb bevételek és a kamatbevételek összesen 198 milliárd forintos túlteljesülése.

A **gazdálkodó szervezetek befizetései** 299 milliárd forinttal elmaradtak a költségvetési törvény előirányzatától. Ez elsősorban azzal magyarázható, hogy az új kisvállalati adónemeket (KATA és KIVA) választók száma jelentősen alacsonyabb lett az előzetes várakozásoknál. Fontos kiemelni azonban, hogy a vártnál kevesebb átlépő többletbevételt okozott más bevételi sorokon (társasági adó, szociális hozzájárulási adó és járulékok, szakképzési hozzájárulás, személyi jövedelemadó), így összességében javította a költségvetés egyenlegét (lásd az 1. keretes írást). Nem érte el az előirányzatot az energiaellátók jövedelemadójából származó bevétel sem, amely egyrészt a 2013-as rezsicsökkentésekre, másrészt a bányajáradék 1,5 milliárd forintot meg nem haladó összegének levonhatóságára vezethető vissza. A játékadó-bevételek alulteljesülését az online szerencsejátékoktól várt adóbevételek elmaradása okozta. A tervezett összegnek mintegy kétharmada folyt be a költségvetésbe elektronikus útdíjból.

A **hitelintézeti járadék** az árfolyamgát rendszerének alacsonyabb igénybevétele miatt maradt el a törvényi előirányzattól. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy ez a lakásépítési támogatások csökkenéséből eredt, és a két tényező együtt pozitív hatást gyakorolt a költségvetésre. Az árfolyamgát rendszerében mentesített követelésrészt az állam ugyanis megtéríti a pénzügyi intézmények részére, amely kiadás a lakásépítési támogatások soron jelentkezik. Hitelintézeti járadékként pedig az így megtérített összeg 50 százaléka kötelesek a pénzügyi intézmények megfizetni.

A **fogyasztáshoz kapcsolódó adóbevételek** szintén jelentős mértékben, mintegy 232 milliárd forinttal maradtak el a törvényi előirányzattól. A különbség nagyobbik fele arra vezethető vissza, hogy a költségvetési törvény – részben feltehetően a bázishatás miatt – jelentősen felültervezte az általános forgalmi adóból várható éves bevételt. Az alulteljesülésben szerepet játszott emellett a költségvetési törvényben feltételezettnél számottevően alacsonyabb infláció, a pénztárgépek online bekötése határidejének fokozatos halasztása, valamint a dohánytermékek forgalmának csökkenése. A pénzügyi tranzakciók illetékből származó bevétel annak ellenére sem érte el az előirányzatban szereplő összeget, hogy a pénzforgalmi szolgáltatóktól és a Kincstártól várt bevétel felültervezését nagyrészt kompenzálta az évközi kulcsemelés és az elmaradást pótló egyszeri befizetés. Ez utóbbi a 2014-es költségvetés szempontjából ugyan egy egyszeri tétel, következményeit tekintve azonban egyenértékű azzal, mintha a tartós hatású kulcsemelést már a 2013-as év elején bevezették volna. A jövedéki adó tekintetében az előirányzattól való eltérést elsősorban az okozta, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által publikált jövedéki statisztika alapján a cigarettaforgalom (zárjegyigénylés) tavaly közel a negyedével visszaesett az előző évhez képest.³

A **társadalombiztosítás és az elkülönített alapok adó és járulékbévételei** összesen 297 milliárd forinttal haladták meg az eredeti előirányzatot. A többletbevétel négyötöde a társadalombiztosítási járulék és a szociális hozzájárulási adó növekedésére vezethető vissza elsősorban azért, mert a költségvetési tervezéskor becsülnél kevesebben választották az új vállalati adókat (KIVA, KATA). Emellett sokkal kisebb mértékben ugyan, de növelte a bevételeket a Munkahelyvédelmi Akcióterv célzott járulékkedvezményeinek a tervezettnél némileg alacsonyabb igénybevétele is. Az egyéb adókból és befizetésekben realizált 57 milliárd forintos többletbevétel közel fele az egészségügyi hozzájárulás növekedésével (ezen belül részben a kamatjövedelmekre kivetett 6 százalékos EHO-val), harmada pedig a korekedezmény-biztosítási járulék kivezetésének elhalasztásával magyarázható, de mindezek mellett az innovációs járulékból és a szakképzési hozzájárulásból származó bevétel is meghaladta az előirányzatban szereplő összeget.

³ A Központi Statisztikai Hivatal adatai ezzel ellentétes tendenciát mutatnak, ami feltehetően az adatfelvétellel kapcsolatos évközben bevezetett módszertani változásokkal magyarázható.

Az **egyéb bevételek** 159 milliárd forintos többletének jelentős része az állami vagyonnal kapcsolatos bevételeknek köszönhető. Az eredeti költségvetésben nem szerepelt, így terven felüli bevételnek tekinthető, hogy a három mobilszolgáltató társaság a frekvenciahasználati jog meghosszabbításáért 111 milliárd forintot fizetett a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságon keresztül a költségvetésbe. Ezen kívül többlet jelentkezett az előirányzathoz képest a helyi önkormányzatok befizetéseinél, az uniós támogatások utólagos megtérülésénél, valamint a társadalombiztosítási és az elkülönített alapok egyéb bevételeinél is. A korábbi évekhez hasonlóan konzervatív módon megtervezett kamatbevételek 39 milliárd forintos túlteljesülésének döntő része annak köszönhető, hogy az alacsony kamatkörnyezet miatt a várakozásoknál kedvezőbben alakult a piaci értékesítésű államkötvények kibocsátási árfolyama, aminek névérték feletti része kamatbevételeként jelentkezik a pénzforgalmi egyenlegben, valamint az év nagy részében az állami betétek állománya is igen magas volt.

2. táblázat: A központi alrendszer 2013. évi bevételeinek alakulása (milliárd forint)⁴

	2012. december		2013. július	Tény (előzetes adat) ³	Tény- előirányzat
	Törvényi előirányzat (eredeti)	MNB- előrejelzés ¹	MNB- előrejelzés ²		
KÖZPONTI ALRENDSZER ADÓ- ÉS JÁRULÉKBEVÉTELEI	11 131	10 784	10 722	10 894	-237
Gazdálkodó szervezetek befizetései	1 451	1 386	1 201	1 152	-299
Társasági adó	321	281	311	322	2
Pénzügyi szervezetek különadója	144	144	144	139	-5
Egyszerűsített vállalkozási adó	108	72	116	110	2
Bányajáradék	95	90	76	63	-32
Játékadó	47	30	31	31	-16
Energiaellátók jövedelemadója	80	70	70	54	-26
Kisadózók tételes adója	74	57	25	28	-46
Kisvállalati adó	130	213	11	10	-120
Elektronikus útdíj	75	75	75	54	-21
Hitelintézeti járulék	37	38	21	18	-20
Egyéb adók és befizetések	339	317	322	323	-17
Fogyasztáshoz kapcsolt adók	4 287	3 991	3 946	4 055	-232
Általános forgalmi adó	2 953	2 741	2 649	2 810	-144
Jövedéki adó	947	968	930	897	-50
Pénzügyi tranzakciós illeték	301	199	277	260	-41
Egyéb fogyasztási adók	86	83	90	89	3
Lakosság befizetései	1 658	1 660	1 650	1 654	-3
Személyi jövedelemadó	1 502	1 505	1 496	1 505	3
Illetékbecfizetések, egyéb adók	156	155	154	150	-6
TB alapok és elkülönített alapok adó és járulékbefizetései	3 735	3 747	3 925	4 032	297
Szociális hozzájárulási adó és járulékok	3 417	3 397	3 540	3 657	240
Egyéb adók és befizetések	318	350	385	375	57
EGYÉB BEVÉTELEK	274	274	283	433	159
KAMATBEVÉTELEK	93	93	117	133	39
BEVÉTELI TÉTELEK ÖSSZESEN	11 499	11 151	11 122	11 460	-39

Megjegyzés: 1. 2012. decemberi MNB-előrejelzés a 2012 decemberében publikált inflációs jelentésben szereplő prognózishoz kapcsolódik. 2. A júliusi előrejelzés a Költségvetési Tanács számára készített 2013. évi féléves értékelés prognózisát tartalmazza. 3. Az előzetes tényadatok az Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) és a Magyar Államkincstár (MÁK) adataiból származnak.

⁴ Mivel a 2013-as költségvetési gazdálkodásáról készül (az államháztartáson belüli pénzmozgásokat kiszűrő) konszolidált mérleg csak az összes megjelenő zárszámadási törvény részeként kerül nyilvánosságra, az MNB elemzési céllal saját módszere szerint végezte el az államháztartás alrendszerei közötti konszolidálást. Ennek az eredményét mutatja be a 2. és a 3. táblázat.

2.4. A központi alrendszer pénzforgalmi kiadásai

A központi alrendszer kiadásai összesen 48 milliárd forinttal haladták meg a tervezett szintet. Az egyes tételeknél megvalósult többletkiadásokat összességében képes volt ellensúlyozni a központi tartalékok körébe sorolt 400 milliárd forintos szabad tartalék (Országvédelmi Alap)⁵. A fennmaradó eltérés döntő része a kamatkidások emelkedésére vezethető vissza, az elsődleges kiadások összege szinte pontosan megegyezik az előirányzatban szereplő összeggel.

Az elsődleges kiadásokon belül a lakásépítési támogatásokra 70 milliárd forinttal kevesebbet kellett költeni az előirányzatban szereplő összeghez képest az árfolyamgát rendszerének vártnál alacsonyabb igénybevétele miatt. Ezzel szemben a normatív támogatások és a fogyasztói árkiegészítés némileg meghaladták az előirányzatot. A családi támogatások és szociális juttatások az előirányzatnál 23 milliárd forinttal voltak alacsonyabbak, az eltérés döntő része a családi pótléknál, kisebb része a gyermeknevelési segélynél (GYES) és az életkezdési támogatásnál jelentkezett.

3. táblázat: A központi alrendszer 2013. évi kiadásainak alakulása (milliárd forint)

	2012. december		2013. július	Tény (előzetes adat) ³	Tény-előirányzat
	Törvényi előirányzat (eredeti)	MNB-előrejelzés ¹	MNB-előrejelzés ²		
ELSŐDLEGES KIADÁSI TÉTELEK	11 103	11 204	11 064	11 111	8
Egyedi, normatív és közmédiának nyújtott támogatás	337	337	335	346	9
Fogyasztói árkiegészítés	93	96	93	95	2
Lakásépítési támogatások	202	193	155	132	-70
Családi támogatások, szociális juttatások	546	540	534	523	-23
Korhatár alatti ellátások	283	296	250	223	-60
Központi ktv.-i szervek és fejezetek nettó kiadásai	2 837	2 933	2 969	3 179	342
Helyi önkormányzatok támogatása	636	636	655	675	38
Hozzájárulás az EU költségvetéséhez	277	277	277	272	-5
MNB elszámolásokkal kapcsolatos kiadások	0	0	0	0	0
Központi tartalékok ⁴	600	600	433	0	-600
Központi költségvetés egyéb kiadásai	261	261	319	474	213
Elkülönített alapok kiadásai	429	439	419	545	117
NFA - Passzív kiadások	59	59	54	51	-9
Közfoglalkoztatás (Start-munkaprogram)	154	154	154	171	17
Egyéb kiadások	216	226	211	324	108
Társadalombiztosítási alapok kiadásai	4 603	4 596	4 623	4 646	43
NYA - Nyugellátások	2 831	2 828	2 828	2 839	9
EA - Rokkantsági, rehabilitációs ellátások	349	341	357	350	1
EA - Pénzbeli ellátások	209	208	204	203	-5
EA - Gyógyító megelőző ellátások	881	881	891	908	27
EA - Gyógyszerkassza nettó kiadásai	235	232	235	237	3
Egyéb kiadások	99	107	109	108	9
KAMATKIADÁSOK	1 237	1 216	1 198	1 278	41
KIADÁSI TÉTELEK ÖSSZESEN	12 341	12 420	12 263	12 389	48

Megjegyzés: 1. 2012. decemberi MNB-előrejelzés a 2012 decemberében publikált inflációs jelentésben szereplő adatokkal egyezik meg. 2. A júliusi előrejelzés a Költségvetési Tanács számára készített 2013. évi féléves értékelés adatait tartalmazza. 3. Az előzetes tényadatok az NGM és a MÁK adataiból származnak. 4. Az MNB előrejelzései azzal a feltételezéssel készültek, hogy a 400 milliárd forintos szabadon felhasználható tartalék (Országvédelmi Alap) a hiánycél megvalósítása érdekében törlesre kerül.

⁵ A szabad tartalékból (Országvédelmi Alap) 84 milliárd forintot más előirányzatokra átcsoportosítottak, a többit nem használták fel, hanem a költségvetés végrehajtása során realizálódó kockázatokat (kiadások túllépése, bevételek elmaradása) ellensúlyozta.

A **korhatár alatti ellátásokra fordított kiadások** a költségvetési törvényben tervezettnél 60 milliárd forinttal alacsonyabb összegben alakultak 2013-ban. Ezen belül az eltérés döntő része a korhatár előtti ellátásoknál⁶ jelentkezett, és a 2012-től hatályos szigorítás miatti létszámcsökkenés becsülnél nagyobb hatására vezethető vissza. Az intézkedés nyomán az új nyugdíj-megállapítások száma jelentősen csökkent, a korhatárt betöltő ellátottak pedig fokozatosan átkerülnek az öregségi nyugdíjasok csoportjába.

A **központi költségvetési szervek és fejezetek nettó kiadásai** 342 milliárd forinttal haladták meg az előirányzatot. Az eltérés hátterében néhány évközi kiadásnövelő intézkedés (például a pedagógus-életpályaprogram bevezetése 35 milliárd forint) mellett az áll, hogy a tervezéskor a tartalék sorokon (cél-tartalékok, rendkívüli kormányzati intézkedések tartalék) szereplő kiadások tényleges elköltése elsősorban ennél az összevont kiadási tételnél történik. Ezen felül az előirányzatnál alacsonyabbak voltak az intézmények központi költségvetést megillető befizetései; a vártnál magasabb uniós forrásbevonás következtében a források felhasználásához szükséges önrész is a tervezett kiadási szint felett alakult; valamint az év végén sor került a korábbi évről áthozott szállítói tartozásállomány csökkentésére is. Megjegyzendő, hogy a központi intézményi kör is jelentősen és folyamatosan bővült az előző évekhez képest a helyi önkormányzatoktól átvett intézmények (iskolák, egészségügyi intézmények) miatt.

A **központi költségvetés egyéb kiadásai** 213 milliárd forinttal meghaladták az előirányzatban szereplő összeget, ami több különböző tényezőre vezethető vissza. Az egyik legjelentősebb az MVM Zrt. részére nyújtott 71 milliárd forintos tőkeemelés, ami az E.ON magyarországi gázüzletágának megvásárlását biztosította. Növelte az év folyamán felmerülő kiadásokat az Európai Bíróság ítélete, amelynek következtében 35 milliárd forintnyi bányajáradékot kellett az államnak visszafizetnie a MOL Nyrt. részére, valamint az önkormányzatok adósságkonszolidációjára fordított 34 milliárd forint.⁷ A kiadások túlfutásához a fentiekén túl az is hozzájárult, hogy 2013 márciusa óta pénzügyi tranzakciós illeték terheli az adósságszolgálatokkal kapcsolatos műveleteket is, amit az állam részéről az ÁKK teljesít. Megjegyzendő viszont, hogy ez a tétel a bevételek között is megjelenik, így összességében a költségvetési egyenleget nem érinti.

Az **elkülönített állami pénzalapok kiadásai** az előirányzatnál 117 milliárd forinttal lettek magasabbak. Ebből 17 milliárd forintot a közfoglalkoztatottak számának terven felüli, a téli közmunkaprogram elindítása miatt bekövetkezett növekedése okozott. A közfoglalkoztatottak létszámának növekedésével párhuzamosan a vártnál alacsonyabb volt a munkanélküliek száma, így az általuk igénybe vehető szakképzési és felnőttképzési támogatásokra 9 milliárd forinttal kevesebbet fordítottak a költségvetésből. Az elkülönített alapok eredeti előirányzattól eltérő kiadásai közül a legjelentősebb tétel a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapjának évközi létrehozása volt (136 milliárd forint). Ezt a kiadásnövekedést csak részben volt képes enyhíteni, hogy a tervezettnél 20 milliárd forinttal kevesebb volt a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap kiadása.

A **gyógyító-megelőző ellátások kiadásai** 27 milliárd forinttal haladták meg a költségvetés tervezésekor meghatározott előirányzatot. Az eltérést az okozta, hogy 2013 novemberében megemelték az előirányzatot a kórházaknak nyújtott konszolidációs támogatás miatt, amit az egészségügyi szolgáltatók a lejárt szállítói tartozások csökkentésére használhattak fel.

A pénzforgalmi **kamatkiadások** 41 milliárd forintos túlteljesülését a megnövekedett forintkibocsátások okozták, amit a devizaadósság-állomány után fizetett alacsonyabb kamat részben ellensúlyozott. A forint kamatkiadások túlfutását korlátozták a folyamatosan csökkenő állampapír-piaci hozamok.

2.5. A helyi önkormányzatok gazdálkodása

Az önkormányzati szektor az előzetes, zárszámadás előtti adatok szerint az eredetileg tervezett 15 milliárd forintos hiány helyett 122 milliárd forintos többlettel zárta a 2013-as évet. A törvényi előirányzatnál a GDP 0,5 százalékával

⁶ A korhatár alatti ellátások 2013. évi törvényi előirányzata (összesen 283,4 milliárd forint) két kiadási tételt tartalmaz: 1) a szolgálati járandóságot (86,6 milliárd forint), valamint 2) a korhatár előtti ellátást (196,8 milliárd forint).

⁷ Ezen tranzakciók közül nem mindegyik érintette az ESA-egyenleget (lásd 1.5 fejezet).

kedvezőbb egyenleg döntő része a **bevételek**hez kapcsolódott. A felhalmozási és tőkejellegű bevételek a tervezettnél nagyobb uniós forrásbevonás miatt 50 milliárd forinttal túlteljesültek. Ez a tétel ugyan megjelenik a kiadási oldalon is, ám a saját finanszírozású beruházásokat kiváltó hatása miatt javítja az egyenleget. Az intézményi bevételek (pl. okmányirodák bevételei, óvodai hozzájárulások) 25 milliárd forinttal haladták meg a tervezett összeget. A központi alrendszerből érkező támogatás több mint 65 milliárd forinttal lett magasabb, mint az eredeti előirányzat, amelyből 34 milliárd forintnyi többlet az önkormányzatok adósságtvállalásához kapcsolódik.

Az **önkormányzati szektor kiadásai** a várt összeg körül, de attól eltérő szerkezetben alakultak. A személyi költségek 21 milliárd forinttal felülteljesültek, a dologi kiadások viszont 33 milliárd forinttal elmaradtak az előirányzattól. Ez utóbbi megtakarítás a közoktatási intézmények átadásából származott, így az intézkedés egyúttal kiadási többletet jelentett a központi alrendszerben. A saját tőkejellegű kiadások 24 milliárd forinttal alulteljesültek, ami az EU-források kizorító hatásával magyarázható. Az államháztartáson kívülrre nyújtott működési és felhalmozási célú átutalások viszont mintegy 38 milliárd forinttal meghaladták a tervezett szintet, amit részben az önkormányzati tulajdonú cégek többletberuházására (pl. BKV), részben a kommunális szolgáltató cégek rezsiszűkkeléssel kapcsolatos bevételecsökkenésének kompenzálására fordítottak.

2.6. A statisztikai korrekciók (ESA-híd)

Az európai uniós kötelezettségeink szempontjából kiemelten fontos ESA-egyenleg és a magyar államháztartás alapját képező GFS-egyenleg közötti átvezetést a **statisztikai korrekciók** (ESA-híd) biztosítják. Erre azért van szükség, mert a tranzakciók egy részét az uniós elszámolás a teljesítés időpontjában (eredményszemléletű elszámolás), míg a magyar gyakorlat a pénzmozgás időpontjában (pénzforgalmi elszámolás) rögzíti. Emellett a GFS-statisztikához képest az ESA-módszertan által meghatározott kormányzati szektor szélesebb körű, végül egyes pénzügyi ügyleteket (pl. piaci áron történő részesedésvásárlások) nem vesz figyelembe a költségvetési egyenleg meghatározásakor.

2013-ban az **ESA-híd** előzetes tényadata a GDP 0,3 százalékaival kedvezőbb lett a tervezett összegnél. A 93 milliárd forintos eltérés egy része évről évre ismétlődő tételek korrígálásával magyarázható, amelyek közül 2013-ban a legjelentősebb az általános forgalmi adó korrekciója (-113 milliárd forint) és a szállítói tartozás-állomány változásának átvezetése (+28 milliárd forint) volt. Ezeken túlmenően tavaly több évközi intézkedés korrekciója is hozzájárult az ESA-híd változásához. Annak érdekében, hogy ne befolyásolja az ESA-hiányt, itt került korrígálásra a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapjához kapcsolódó 136 milliárd forintos pénzforgalmi kiadás, az E.ON magyarországi gázüzletágának megvásárlása (+ 71 milliárd forint), a Magyar Posta részvényeinek értékesítése (-19 milliárd forint), a mobilfrekvenciára vonatkozó koncesszió elszámolása (-33 milliárd forint), valamint az európai uniós transzferek korrekciója (+ 35 milliárd forint). Néhány egyéb tényezővel kiegészítve, ezeknek a folyamatoknak az eredménye, hogy a statisztikai korrekció 2013-ban +119 milliárd forint lett összességben, azaz ennyivel csökkentette az ESA-módszertan szerinti hiányt a pénzforgalmi egyenleghez képest, a tervezett 26 milliárd forintos összeg helyett.

2.7. Az államadósság alakulása és a fiskális szabályok

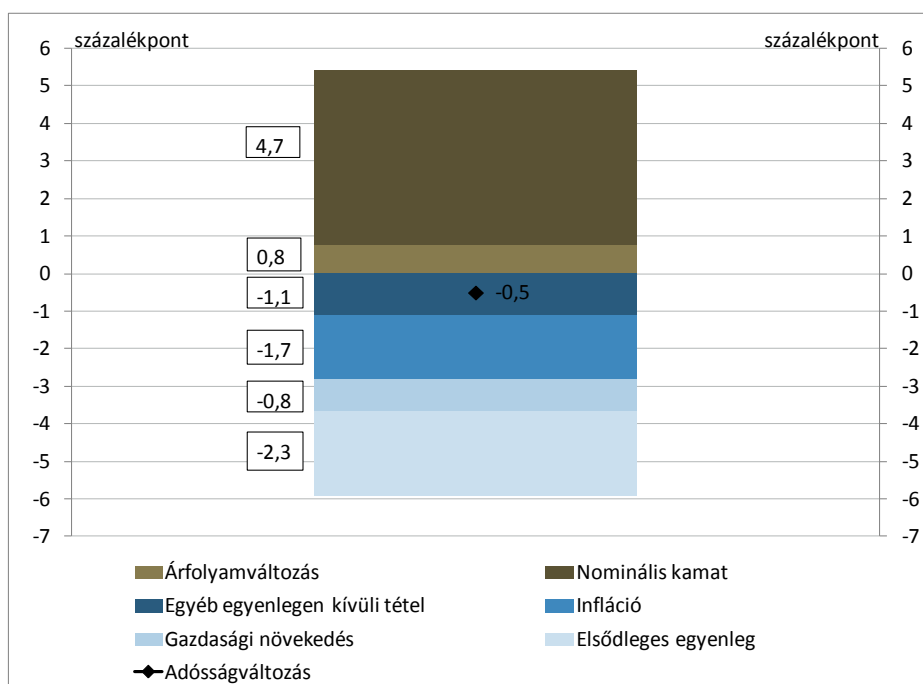
A **GDP-arányos bruttó államadósság** az egy évvel korábbi 79,8 százalékról 79,3 százalékra mérséklődött.⁸ Az Alaptörvény az 50 százalékos cél eléréséig előírja az árfolyamváltozás nélkül számított adósságráta csökkentését. A forint árfolyama 2013 végén (296,9 forint/euro) némileg gyengébb volt, mint egy évvel korábban (291,3 forint/euro), így becslésünk szerint az árfolyamváltozás hatása nélkül számított adósságráta 78,5 százalék volt, ami megfelelt e szabály előírásainak⁹.

⁸ A pénzügyi számlák adatait bemutató áprilisi MNB közleményben az szerepelt, hogy 2013 végén a bruttó államadósság a GDP 79,2 százaléka volt. Mivel a KSH azóta korrígálta a nominális GDP értékét, a GDP-arányos államadósság 79,3 százalékra emelkedett.

⁹ A stabilitási törvényben definiált, az adósságcsökkentés szempontjából releváns államadósság-mutató némileg eltér a hivatalosan használt maastrichti bruttó államadósságtól. Azonban azt feltételezzük, hogy az eltérés időben állandó, így az adósság változására vonatkozó vizsgálat eredményeit ez nem befolyásolja.

Az árfolyamváltozás hatásával együtt számolt 0,5 százalékpontos adósságráta-csökkenést több különböző tényező befolyásolta, amelyek a mutató dekomponálásával azonosíthatóak. Az árfolyamgyengülés (0,8 százalékpont) mellett GDP-arányosan 4,7 százalékponttal növelte az adósságrátát a nominális kamatfizetési kötelezettség. Ezzel ellentétes hatású volt a költségvetés kamatfizetés nélküli elsődleges egyenlege, amely 2,3 százalékponttal, illetve a reálgazdaság növekedése, amely a nevezőn keresztül 0,8 százalékponttal, valamint az infláció, amely 1,7 százalékponttal csökkentette az adósságrátát. Az adósságkezeléssel kapcsolatos egyéb hatások tavaly szintén hozzájárultak a mutató mérséklődéséhez, GDP-arányosan 1,1 százalékkal.

1. ábra: A GDP-arányos államadósság dekomponálása (százalékpont)

A pénzügyi számlák adatai szerint 2013 végén a bruttó államadósság 23 068 milliárd forint volt, ami 675 milliárd forintos növekedés az előző évhez képest. Ezen belül az adósságkonszolidációnak köszönhetően az önkormányzati szektor adóssága 1068 milliárd forintról 462 milliárd forintra csökkent, a központi alrendszer kötelezettségállománya viszont 1271 milliárd forinttal 22 638 milliárd forintra emelkedett.¹⁰

Az adósságváltozás nominális felbontásából kiolvasható, hogy a költségvetés pénzforgalmi hiánya 806 milliárd forinttal, az árfolyamváltozás pedig 238 milliárd forinttal növelte az államadósságot. Ezen túlmenően az állami követelésállomány csökkenése révén az egyéb adósságkezelési folyamatok együtt 369 milliárd forinttal csökkentették az év végére a bruttó államadósságot. Ezek közül kiemelendő az IMF-hitelek teljes körű előtörlesztése 2013 augusztusában (a hitel kisebb része 2014-ben járt volna le), az önkormányzati adósság részleges előtörlesztése, valamint az év végén megvalósult állampapír-visszavásárlások. Ezek fedezetét egyrészt a Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alap, másrészt az állami betétek magas szintje jelentette. Összhangban az Államadósság Kezelő Központ stratégiájával a finanszírozási műveletek eredményeképpen az államadósságon belül mérséklődött a devizaadósság részaránya: a devizában fennálló kötelezettség aránya egy év alatt 43,5 százalékról 42,1 százalékra csökkent.

A **GDP-arányos nettó államadósság** a 2013-as évben 61,2 százalékról 63,3 százalékra emelkedett, ami azzal magyarázható, hogy a bruttó államadósság-ráta enyhe csökkenésének mértéké meghaladta a pénzügyi eszközök értékének zsugorodása. Ez utóbbi a tulajdonosi részesedések emelkedése, valamint a betétállomány mérséklődése

¹⁰ A különbséget az egyéb változások soron történt eltérés alkotja.

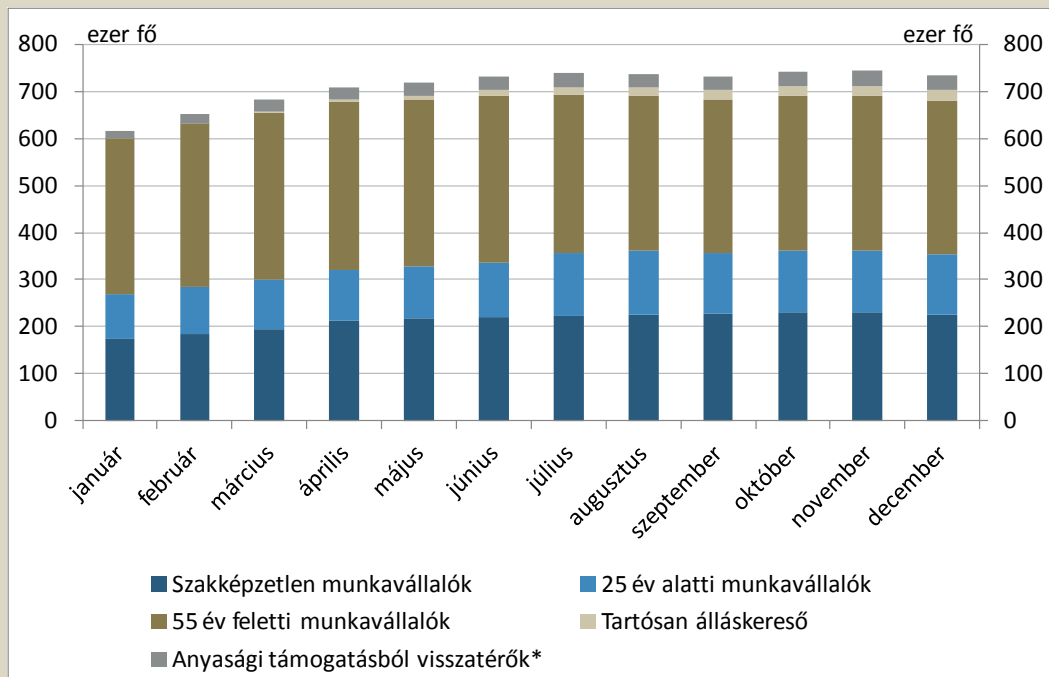
mellett valósult meg. A részesedések állománya nem érinti a nettó államadósságot, de a betétállomány csökkenése növelte azt.

1. keretes írás: A Munkahelyvédelmi Akcióterv

2013 egyik legnagyobb hatású költségvetési intézkedése a 2013. január 1-jétől bevezetett Munkahelyvédelmi Akcióterv (MAT) volt, amelynek keretében a Kormány egyrészt célzott járulékkedvezményekkel, másrészt a kis- és mikrovállalatok számára választható új adónemekkel kívánta célzottan támogatni a munkahelyteremtést. A bevezetett járulékkedvezmények öt célcsoportra összpontosítanak: a 25 év alatti munkavállalókra, az 55 év felettiekre, a tartós munkanélküliség után munkát vállalókra, a szakképzetlenekre, valamint az anyasági támogatásból a munkaerőpiacra visszatérőkre. A célzott csoportokba tartozó munkavállalók alkalmazása esetén a munkáltató bruttó 100 ezer forintos jövedelemig érvényesítheti a szociális hozzájárulási adóból és a szakképzési hozzájárulásból igénybe vehető 14,5, illetve bizonyos esetekben 28,5 százalékpontos kedvezményt.

A célzott kedvezményeket 2013 januárjában 615 ezer foglalkoztatott után vették igénybe a vállalkozások, de év végére ez a szám 735 ezerre emelkedett. A kedvezményeket elsősorban a versenyszférában alkalmazott munkavállalók után érvényesítették: decemberben a 735 ezer érintett munkavállalóból 651 ezer a versenyszférában dolgozott. A szociális hozzájárulási adóból igénybevett kedvezmény összege elérte a 115 milliárd forintot. Az 55 év feletti foglalkoztatottakon kívül az összes célcsoportban nőtt az igénybevevők száma az év folyamán.

2. ábra: A Munkahelyvédelmi Akcióterv célzott járulékkedvezményeinek igénybevétele a foglalkoztatottak száma alapján 2013-ban

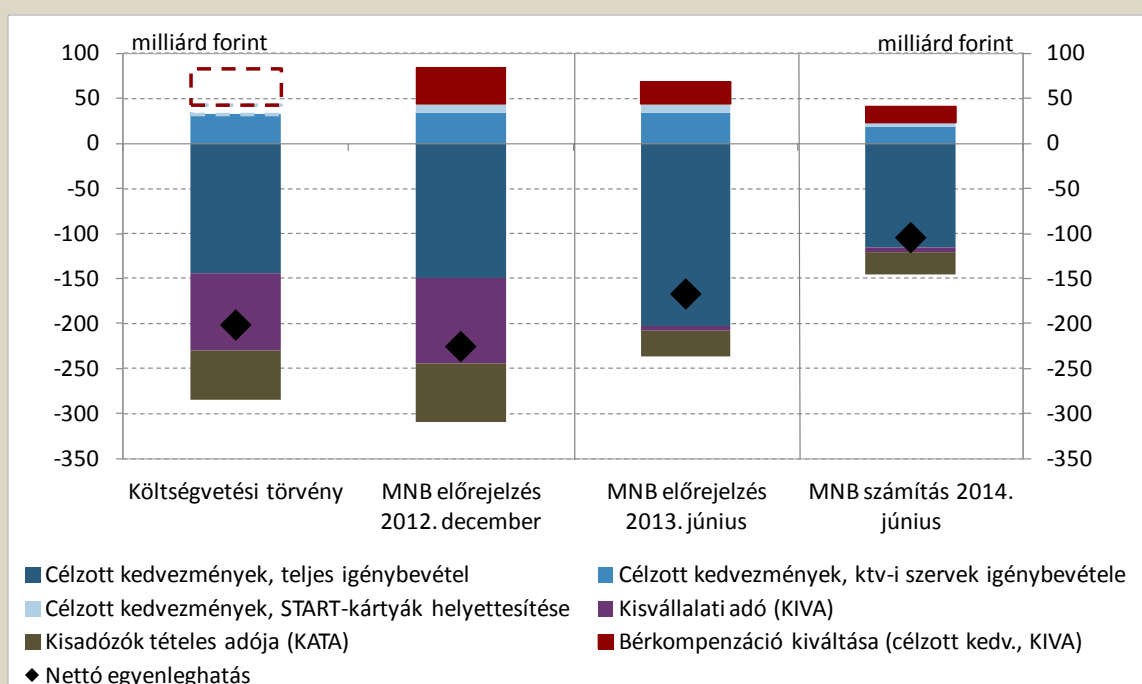
Megjegyzés: *A GYES, GYED, GYET folyósítását követően, illetve a GYES, GYET folyósítása alatt foglalkoztatott munkavállalók,
 Forrás: NGM

A **kisadózók tételes adója (KATA)** főként a 6 millió forint árbevétel alatti önfoglalkoztatók számára kedvező és minimális adminisztrációs terhekkel járó alternatíva. A KATA hatálya alá tartozó vállalkozás havi 50 ezer forintos (nem főállású vállalkozó esetében havi 25 ezer forintos) tételes adóval kiválthatja a vállalkozó minden jelentősebb, jövedelmet terhelő adóját (a személyi jövedelemadót, a járulékokat, a vállalkozói osztalékalap utáni adót, a társasági adót, a szociális hozzájárulási adót, az ehót és a szakképzési hozzájárulást). A KATA-t 43 ezer adózó választotta 2013 év elején. Az évközi adatok alapján látható, hogy az adónemet választók száma lassuló ütemben, de folyamatosan növekedett, így 2013 év végére az adónemet választók száma meghaladta a 73 ezret.

A **kisvállalati adó (KIVA)** a legfeljebb 25 főt foglalkoztató, 500 millió forint alatti éves bevétellel és mérlegfőösszeggel rendelkező vállalkozások számára elérhető alternatív adózási forma. Az adó alanyai a pénzügyi vagyon realizált változása és a személyi jellegű kifizetések után 16 százalékos adót kötelesek fizetni. Az új adónem kiváltja a társasági adót, a szociális hozzájárulási adót és a szakképzési hozzájárulást. A kisvállalati adót 2013 elején mintegy 7500 vállalkozás választotta, és számuk nem változott lényegesen az év folyamán.

Az elfogadott költségvetési törvény értelmében a Munkahelyvédelmi Akcióterv közvetlen hatására a költségvetés eredménysemleges hiánya 285 milliárd forinttal növekedett volna.¹¹ Ezt közvetlen hatásként mérsékli, hogy a célzott járulékkedvezményeket a költségvetési szervek is igénybe vehetik, amelyek e megtakarítást kötelesek befizetni a központi költségvetésbe, valamint hogy a célzott kedvezmények és az új adónemek következtében csökken a bérkompenzáció és a START-kártyák igénybevétele. Ezeket figyelembe véve a MAT eredménysemleges nettó egyenleghatása 202 milliárd forint volt a költségvetési törvény alapján.

3. ábra: A Munkahelyvédelmi Akcióterv 2013. évi eredménysemleges költségvetési hatására vonatkozó becslések az elfogadott költségvetési törvény, az MNB előrejelzései és ténybecslése alapján

Megjegyzés: A bérkompenzáció kiváltása és a START-kártyák helyettesítése azt a hatást jelöli, hogy a Munkahelyvédelmi Akcióterv következtében milyen mértékben csökkent a bérkompenzáció és a START-kártyák igénybevétele. A költségvetési törvény erre vonatkozó információt azonban nem tartalmazott. Ezért a nettó egyenleghatás összehasonlíthatósága érdekében, a költségvetési törvényhez ezekkel a hatásokkal kapcsolatban az MNB által 2012 decemberében becsült hatást tüntettük fel szaggatott vonallal.

Az elérhető adatok szerint a versenyszféra által ténylegesen igénybe vett célzott járulékkedvezmények összege nagyjából a költségvetési törvénynek megfelelően alakult. Az eredetileg tervezett 111 milliárd forinthez képest 97 milliárd forint kedvezményt vettek igénybe a vállalkozások. A vártnál jelentősen kisebb lett viszont a KIVA kihasználtsága és kisebb mértékben a KATA-t választók száma is elmaradt a tervezettől, ezért a MAT nettó egyenlegrontó hatása közel 100 milliárd forinttal kisebb lett a költségvetési törvény által várttól (3. ábra).

¹¹ A Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslathoz 2012. július 10-én benyújtott 7655/346 számú elfogadott bizottsági módosító javaslat értelmében a Munkahelyvédelmi Akcióterv közvetlen hatására a költségvetés eredménysemleges egyenlege 300 milliárd forinttal, pénzforgalmi szemléletű egyenlege 280 milliárd forinttal romlana. Ezt a 2012. december 6-án benyújtott 7655/454 számú elfogadott zárószavazás előtti módosító javaslat a kisvállalati adó eltérő szabályozására tekintettel úgy módosította, hogy a Munkahelyvédelmi Akcióterv egyenlegrontó hatása pénzforgalmi szemléletben 16 milliárd forinttal, eredménysemlegesben 15 milliárd forinttal csökkent.

3. A 2014. ÉV ÁLLAMHÁZTARTÁSI FOLYAMATAINAK ELEMZÉSE

A 2014. évi költségvetési folyamatok elemzésénél a 2014. június 26-án megjelent Inflációs jelentés kiadványban bemutatott makrogazdasági és államháztartási előrejelzésből indulunk ki. A feldolgozott információk körét kibővítettük a 2014. július 3-ig terjedő időszakban ismertté vált, az államháztartást érintő releváns tényekkel (a központi alrendszer június végéig megfigyelt pénzforgalmi adataival), miközben a makrogazdasági előrejelzésünket érintő egyéb külső feltevéseinken nem módosítottunk.

3.1. Az államháztartás 2014. évi várható egyenlege

Előrejelzésünk szerint 2014-ben teljesülhet az államháztartás GDP-arányos EDP-egyenlegére vonatkozó 2,9 százalékos kormányzati hiánycél. A költségvetés a GDP 0,3 százalékát kitevő szabad költségvetési tartalékot (Országvédelmi Alapot) tartalmaz, ami mindaddig nem használható fel, amíg nem látszik biztosítottak a hiánycél elérése. Prognózisunk alapján a szabad tartalék legalább részleges fenntartása szükséges a hiánycél eléréséhez.

A pénzforgalmi (GFS) egyenleg 2014. évi várható értéke közel lehet a módosított törvényi előirányzathoz (ezen belül az önkormányzatok egyenlege kedvezőbb lehet, ugyanakkor – még a szabad tartalékok teljes törlésének feltételezésével is – a központi alrendszeré kissé kedvezőtlenebbül alakulhat).

4. táblázat: A kormányzati szektor 2014. évi egyenlegének alakulása (GDP százalékában)

	2013	2014		
	Előzetes tény	Törvényi előirányzat	MNB prognózis ²	Eltérés
1. Központi alrendszer egyenlege	-3,2	-3,2	-3,5	-0,2
2. Önkormányzati alrendszer egyenlege	0,4	0,1	0,4	0,3
I. Az államháztartás pénzforgalmi egyenlege (1.+2.)	-2,8	-3,1	-3,1	0,0
3. ESA - GFS különbszet (korrekciók)	0,4	0,2	0,4	0,2
II. A kormányzati szektor várható ESA-egyenlege¹ (I.+ 3.)	-2,4	-2,9	-2,7	0,2

Megjegyzés 1. A költségvetési törvényjavaslatban az EDP-jelentés módszertana szerinti egyenlegcél szerepeltette a Kormány. 2014 szeptemberétől az EDP- és az ESA-elszámolások közötti módszertani különbség megszűnik, a jövőben – már 2014-re is – az ESA-módszertan szerint kerül elszámolásra a swapok a konszolidált kamatfizetések eredményszemléletű korrekciójában. 2. Prognózisunkat az 1. pontban említett módszertani váltást figyelembe véve készítettük el, továbbá azzal a feltevéssel élünk, hogy az Országvédelmi Alapba félretett 100 milliárd forintnyi tartalék elköltésére idén sem kerül sor.

3.1.1. A központi alrendszer 2014. évi pénzforgalmi egyenlege

A tavaly decemberben elfogadott költségvetési törvény az államháztartás központi alrendszerének 2014. évi pénzforgalmi hiányát 985 milliárd forintban állapítja meg. Hasonló szerkezetben – vagyis a kiadási oldalon elszámolva a költségvetésbe szabadon felhasználható tartalékként beépített Országvédelmi Alapot is – az MNB aktuális prognózisa ehhez képest mintegy 170 milliárd forinttal (a GDP 0,6 százalékával) magasabb hiányt mutat. Az Országvédelmi Alap teljes törlését feltételezve előrejelzésünk a törvényi előirányzatnál nagyjából 70 milliárd forinttal kedvezőtlenebb egyenleget eredményez.

A költségvetési törvény és az előrejelzésünk között kimutatható negatív eltérés hátterében az elsődleges egyenlegnél jelentkező hiánynövelő hatás áll. A pénzforgalmi egyenlegcél várható túlteljesülése az időközben meghozott kiadásnövelő kormányzati intézkedések – állami részesedések vásárlása, közfoglalkoztatás kiterjesztése – következménye. Fontos megjegyezni azonban, hogy az ESA-egyenleg szintjén az állami részesedések vásárlására fordított kiadások általában nem jelentenek hiánynövelést, tekintettel arra, hogy az ilyen célú kiadások a statisztikai korrekciók között egyenlegjavító tételként elszámolhatóak.

5. táblázat: A központi alrendszer 2014. évi pénzforgalmi egyenlege (milliárd forint)

	2013	2014		
	Előzetes tény	Törvényi előirányzat	MNB prognózis	Eltérés
1. Központi költségvetés egyenlege	-980	-961	-1134	-173
2. Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	51	-24	-61	-37
3. Társadalombiztosítási alapok egyenlege	1	0	38	38
I. A központi kormányzat egyenlege (1.+2.+3.)	-928	-985	-1157	-172
ebből:				
a. Kamategyenleg	-1145	-1073	-1069	4
b. Elsődleges egyenleg Országvédelmi Alap nélkül	217	88	-88	-176
c. Az Országvédelmi Alap egyenleghatása	0	0	100	100
II. Egyenleg az Országvédelmi Alap felhasználása nélkül (I.+ c.)		-985	-1057	-72

A központi alrendszeren belül előrejelzésünk és a költségvetési törvény egyenlege közötti eltérés az alábbiak szerint alakul.

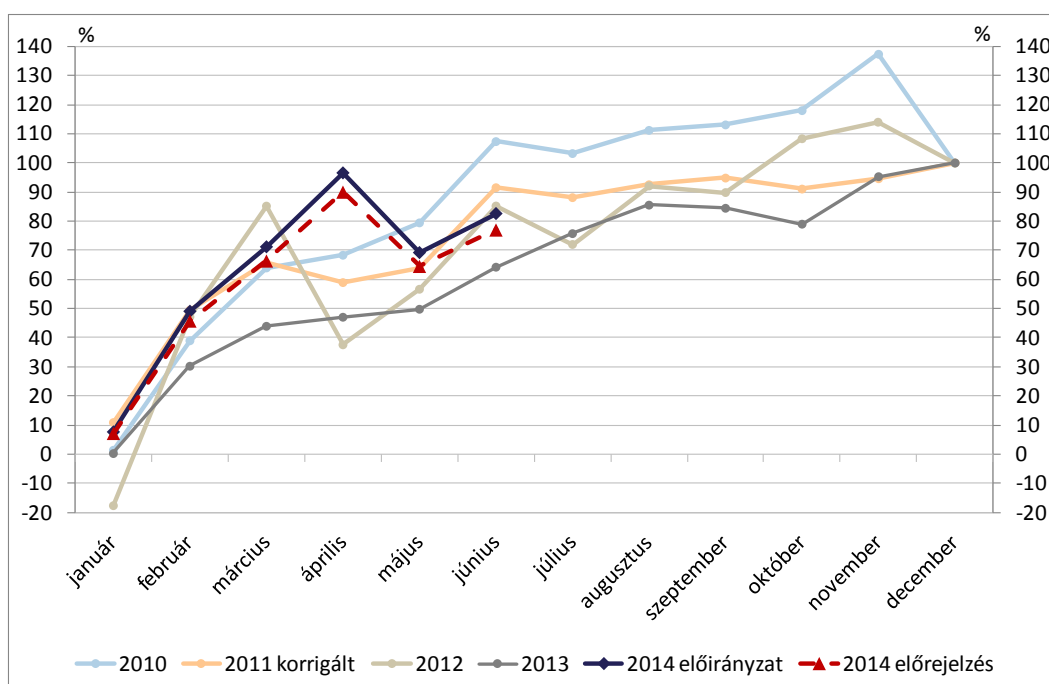
- A *központi költségvetés* hiányára készített becslésünk közel 170 milliárd forinttal magasabb a költségvetésben tervezettnél, az Országvédelmi Alapba helyezett tartalék teljes megtakarítása esetén azonban a hiány túllépésének várható mértéke mindössze 70 milliárd forint lehet. Az egyenlegrontó hatás a központi adóbevételek mintegy 220 milliárd forintos becsült alulteljesüléséből fakad, amit nagyrészt ellensúlyoz a Nyugdíjbiztosítási Alap várható többletéből eredő befizetés. A nagyobb hiányt okozó bevételkiesés több mint fele az áfa- és jövedéki adóbevételeknél jelentkezik. További jelentősebb elmaradás várható a Munkahelyvédelmi Akcióterv keretében bevezetett adóformák (kisvállalati adó, kisadózók tételes adója) vártnál alacsonyabb igénybevételéből is, de ennek következtében a kieső adóbevételeket közel kétszeresen meghaladó járuléktöbblet képződik a központi kormányzathoz tartozó másik két alrendszerben (beleértve a szociális hozzájárulási adót). Az adóbevételek elmaradását nagyrészt kompenzálja a járulékfizetésből származó, 170 milliárd forint körüli bevételi többlet. Ennek hatása elsődlegesen a Nyugdíjbiztosítási Alapnál jelentkezik, azonban az Alap többletét az év végén teljes egészében be kell fizetni a központi költségvetésbe. A költségvetési törvény nem számol ilyen típusú befizetéssel, ezzel szemben előrejelzésünk mintegy 170 milliárd forintnyi befizetést tartalmaz.
- Az *elkülönített állami pénzalapok* egyenlegére vonatkozó várakozásunk közel 40 milliárd forinttal kedvezőtlenebb a törvényi előirányzatnál. Ez a túllépés a közfoglalkoztatásról hozott kormányzati intézkedéshez kötődik.¹² Becslésünk szerint, ha a közfoglalkoztatásban alkalmazottak havi átlagos létszáma az év egészében megközelíti a 200 ezer főt, akkor ennek többletköltsége mintegy 70 milliárd forint lehet. Ezt a hatást mérsékli a járulékbévelelből várt többlet, amelynek egy várható része a decentralizált alapokba folyik be. További egyenlegjavulást okoz a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap várható többlete, ami a korábbi évekre is jellemző volt.
- A *társadalombiztosítási alapoknál* a „nullszaldósra” tervezett egyenleghez képest mintegy 40 milliárd forintos többletet várunk a központi költségvetési támogatások változatlan szintje mellett. Az előirányzathoz viszonyítva jelentősebb többlet prognosztizálható a járulékokból és az adójellegű bevételekből, míg a kiadási oldalon a nyugdíjak esetében kisebb mértékű kiadás-megtakarításra számítunk a törvényi előirányzathoz képest. A járulékokból közel 200 milliárd forintnyi többlet befizetéssel számolunk (nagyobb részt a Munkahelyvédelmi Akcióterv vártnál alacsonyabb igénybevétele, továbbá a

¹² Elemzésünk készítésekor még nem volt ismert az a kormánydöntés, melynek keretében a kormány 40 milliárd forintnyi többletforrást biztosít a Foglalkoztatási Alap részére. Ezért elemzésünkben a várható többletkiadás a decentralizált alapok kedvezőtlenebb egyenlegében jelenik meg. Megjegyezzük, hogy az itt bemutatott 70 milliárd forintot megközelítő többletkiadás bruttó kiadást jelent, az adó- és járulékbéveleleket is figyelembe véve az egyenleget érintő nettó hatás csak valamivel több, mint a fele a bruttó módon elszámolt többletkiadásnak.

közfoglalkoztatási program kiterjesztése miatt), a hatályos szabályozás alapján a többletbevétel túlnyomó része a központi költségvetés egyenlegét javítja majd az év végén.

A központi alrendszer első félévi kumulált pénzforgalmi hiánya 814 milliárd forintot ért el, ami meghaladja a törvényi előirányzat 82 százalékát. A június végéig keletkezett hiány éves előrejelzésünkhöz viszonyított aránya a korábbi évek átlagos trendjéhez képest kiegyensúlyozott képet mutat (1. ábra). A féléves hiányszám mintegy 90 milliárd forinttal haladja meg az előző év azonos időszakának nominális értékét. Megjegyezzük, az első félév végén az uniós források becsült előfinanszírozása jelentősen meghaladja a 2013. évi előfinanszírozás mértékét, a különbség összege 70 milliárd forintra becsülhető.

4. ábra: Az állami költségvetés éven belüli kumulált pénzforgalmi hiánya – 2014-re az éves költségvetési előirányzat és az MNB előrejelzése alapján (az éves deficit százalékában)

Megjegyzés: A 2011. évi korrigált lefutás nem tartalmazza az egyszeri tételek (Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő Alap befizetése, a MOL-részvények megvásárlása, az Európai Bíróság döntése miatti egyszeri áfa-visszatérítést, az MFB-tőkejuttatást, az önkormányzatok, valamint a MÁV-adósságtvállalás) hatását.

3.1.2. A helyi önkormányzatok 2014. évi pénzforgalmi egyenlege

Az önkormányzatok egyenlege várhatóan idén is többletet mutat, hasonló mértékűt, mint az előző évi egyenleg.¹³ Tavaly az adósságtvállalás pénzforgalmi egyenleget javító hatása a GDP 0,1 százalékát érte el, ez idén 0,2 százalékra növekszik. Múltbeli tapasztalatok alapján a választási évben lokális csúcsra emelkednek az alrendszerben a beruházási kiadások. Idén erre a várhatóan továbbra is magas EU-támogatás nyújthat fedezetet, így a beruházási kiadások az alrendszer egyenlegét a korábbi választási évekhez képest várhatóan kevésbé rontja.¹⁴ Az első negyedéves önkormányzati pénzforgalmi adatok szerint a dologi és szociális kiadások továbbra is visszafogottan alakulnak. Az első negyedévben azonban a bevételek és kiadások időarányosnál kisebb része teljesül, így az első

¹³ A GDP 0,4 százalékát megközelítő többlet nagyobbik fele 2014-ben is a központi alrendszer adósságtvállalása miatt keletkezik.

¹⁴ Az önkormányzatok eladósodásának törvényi tilalma sem teszi lehetővé azt, hogy az alrendszer egyenlegének a múltban megfigyelt ciklikussága, illetve a ciklus változásának abszolút mértéke a jövőben megismétlődjön.

három hónap adatai a teljes éves hiány szempontjából még nem meghatározóak, ezért az alrendszer várható éves egyenlegének alakulása még bizonytalan.

3.1.3. A statisztikai korrekciók (ESA-híd)

A fentiekben bemutatjuk a központi alrendszer és az önkormányzatok pénzforgalmi egyenlegére vonatkozó előrejelzésünket. A szükséges statisztikai korrekciókkal (ESA-GFS híd) eljutunk a kormányzati szektor ESA-egyenlegéhez.¹⁵ A statisztikai korrekciók előrejelzésünk szerint a GDP 0,4 százalékaival javítják az egyenleget, szemben a költségvetési törvény elfogadásakor feltételezett 0,2 százalékos pozitív hatással.

A 2014. évi költségvetési törvényben feltételezett ESA-hídhöz előrejelzésünk szerint a GDP 0,1 százalékát meghaladó negatív hatás adódik a nettó kamatkiadás eredményezmléletű korrekciójából, miközben a nettó pénzforgalmi kamatkiadás lényegében megegyezik a törvényi előirányzattal. Hasonló negatív hatása lehet az egyenlegre a pénzforgalmi áfabevételhez tartozó negatív korrekciónak, amely vártnál rosszabb előző évi eredményezmléletű áfabevétel bázisátához köthető. Ugyanakkor a GDP 0,4 százalékaival növelheti a pozitív statisztikai korrekciót a kormányzati szektor terven felüli részesedés vásárlása.¹⁶

3.2. A központi alrendszer 2014. első félévi folyamatainak részletes elemzése

Az alábbiakban bemutatjuk a költségvetés bevételi és kiadási elemeit a költségvetési törvény jogcímeit követő szerkezetben a főbb konszolidációs tételek, az alrendszerek közötti pénzeszközátadások kiszűrésével. Egyes, főként kiadási tételeket (költségvetési intézmények és fejezetek kiadásai, gyógyszerátogatások) nettó értelemben, a kapcsolódó közvetlen bevételekkel csökkentve számoltuk el. Azért használjuk ezt az elemzési keretet, mert ezeknél a kiadási tételeknél a bruttó kiadások szintje közvetlenül összefügg a bevételekkel (pl. intézményi saját bevételek, uniós támogatások, gyógyszergyártói befizetések).

3.2.1. Elsődleges bevételek

A központi alrendszer összes adó- és járulékbevétele becslésünk szerint a 2014. évi törvényi előirányzatnak megfelelően alakulhat, de attól lényegesen eltérő szerkezetben. A gazdálkodó szervezetek befizetései és a társadalombiztosítási alapok bevételei között jelentős átrendeződés tapasztalható az előirányzatokhoz képest. Ennek az átrendeződésnek a hátterében elsősorban a Munkahelyvédelmi Akcióterv egyes elemeinek a kormányzati becléstől továbbra is elmaradó, alacsonyabb igénybevétele áll. Nagyrészt a mérsékeltebb igénybevétele következménye, hogy a gazdálkodó szervezetek várható befizetései elmaradnak a törvényi előirányzattól (mintegy 100 milliárd forinttal), ugyanakkor a járulékbévételek jelentősen meghaladják azt (több mint 220 milliárd forinttal). Az általános forgalmi adóbevétele is közel 100 milliárd forinttal alacsonyabb lehet az előirányzatnál, így az elsődleges bevételek egyes adónemeinél várható többletek és várható elmaradások összességében semlegesek maradnak.

¹⁵ E korrekciók többségénél abból indulunk ki, hogy a költségvetési törvénnyel összhangban szereplő ideai várható értékek teljesülnek. Ettől csak akkor térünk el, ha pénzforgalmi előrejelzésünkkel konzisztens módon a statisztikai korrekciókban is eltérést azonosítunk, például a kamatkiadásoknál vagy az időközben módosított előirányzatoknál.

¹⁶ Elemzésünkben a már megvalósult, illetve a Költségvetési Tanács által törvényjavaslat-módosítás formájában már megismert és véleményezett rendkívüli tőkekiadásokhoz (részesedésvásárlásokhoz) tartozó statisztikai korrekciókat vettük figyelembe.

6. táblázat: A központi alrendszer 2014. évi pénzforgalmi bevételeinek alakulása (milliárd forint)

	2013	2014				Eltérés: MNB-előirányzat
	Előzetes tény	Törvényi előirányzat	I-VI. hó teljesülés	Előirányzat százalék	MNB-előrejelzés	
KÖZPONTI ALRENDSZER ADÓ- ÉS JÁRULÉKBEVÉTELEI	10 894	11 448	5 563	48,6%	11 450	2
Gazdálkodó szervezetek befizetései	1 152	1 352	577	42,7%	1 251	-101
Társasági adó	322	359	182	50,6%	355	-3
Pénzügyi szervezetek különadója	139	144	73	50,5%	144	0
Egyszerűsített vállalkozási adó	110	67	26	38,5%	90	23
Bányajáradék	63	65	33	51,4%	57	-8
Játékadó	31	33	17	50,8%	33	0
Energiaellátók jövedelemadója	54	61	5	8,3%	49	-13
Kisadózók tételes adója	28	78	20	25,9%	44	-34
Kisvállalati adó	10	45	7	15,5%	13	-32
Elektronikus útdíj	54	134	60	44,9%	121	-13
Közműadó	55	53	27	50,9%	54	1
Egyéb adók és befizetések	276	313	128	41,1%	291	-22
Fogyasztáshoz kapcsolt adók	4 055	4 317	1 993	46,2%	4 187	-130
Általános forgalmi adó	2 810	3 014	1 383	45,9%	2 915	-99
Jövedéki adó	897	932	417	44,8%	910	-22
Regisztrációs adó	16	16	9	55,9%	16	0
Távközlési adó	47	57	28	48,9%	56	-1
Pénzügyi tranzakciós illeték	260	269	142	52,5%	260	-9
Biztosítási adó	26	28	15	53,0%	29	1
Lakosság befizetései	1 654	1 700	862	50,7%	1 709	9
Személyi jövedelemadó	1 505	1 550	781	50,4%	1 555	5
Illetékbefizetések, egyéb adók	109	111	59	53,0%	111	0
Gépjárműadó	41	39	22	56,5%	43	4
Elkülönített alapok adó és járulékbefizetései	259	248	125	50,4%	267	20
Társadalombiztosítási alapok adó és járulékbefizetései	3 773	3 832	2 005	52,3%	4 036	204
Szociális hozzájárulási adó és járulékok	3 506	3 571	1 869	52,3%	3 780	209
Egyéb járulékok és adók	267	261	136	52,0%	255	-5
EGYÉB BEVÉTELEK	432	397	182	45,9%	403	5
Központi ktv. egyéb bevételei	308	281	97	34,4%	286	5
Társadalombiztosítási alapok egyéb bevételei	45	44	47	107,9%	44	0
Elkülönített alapok egyéb bevételei	79	73	39	53,1%	73	0
KAMATBEVÉTELEK	133	92	125	136,7%	154	63
BEVÉTELI TÉTELEK ÖSSZESEN	11 459	11 937	5 870	49,2%	12 006	70

A **gazdálkodó szervezetek befizetései** közül a kisadózók tételes adójánál és a kisvállalati adónál az első félévi adatok alapján jelentős elmaradás látható, mivel a vártnál jóval kevesebb gazdasági szereplő választotta ezeket az adózási formákat. Ezeknél az adónemeknél a becsült bevételkiesést ellensúlyozza a járulékbefizetéseknél és az egyszerűsített vállalkozási adónál tapasztalható ebből fakadó túlteljesülés.

Az **energiaellátók jövedelemadójánál** látható jelentős időarányos elmaradás a szokásos szezonálisnak megfelelő, ugyanakkor éves szinten itt elmaradás várható az előirányzattól, mivel a tavalyi évi teljesülés is alacsonyabb volt a vártnál, ráadásul a tavalyi bevétel a MOL egyszeri befizetését is tartalmazta (az Európai Bíróság döntésének következtében), ilyen típusú befizetés ismétlődésével idén nem számolhatunk.

A **gazdálkodó szervezetek egyéb befizetéseinél** szintén elmaradást várunk a törvényi előirányzattól, mivel a tavalyi bázis is alacsonyabb lett a költségvetés tervezésekor feltételezetttnél. Az első félévben várakozásunknak megfelelően az időarányostól elmaradtak az ezen a jogcímen realizált bevételek.

Az **elektronikus útdíjbefizetések** az év első két-három hónapjában az időarányos szinttől elmaradtak, a második negyedévben viszont kiegyensúlyozottan alakultak, ekkor havi átlagban 11 milliárd forintnyi bevételt realizált a költségvetés, így az előirányzathoz képest éves szinten mintegy 10 milliárd forintos bevételkiesést becslünk.

A **fogyasztáshoz kapcsolódó adóknál** ellentétes irányú a makrogazdasági folyamatok eltérésének hatása a költségvetési törvény tervezésekor feltételezettől. Egyfelől az infláció lényegesen elmarad a feltételezett 2,4 százalékos növekedési ütemtől, másfelől a nemzetgazdasági keresettömeg dinamikája lényegesen meghaladja a tavaly feltételezett ütemet, ami a háztartások rendelkezésre álló jövedelmén keresztül növelheti a háztartások vásárolt fogyasztási kiadásait. A várttól eltérő makrogazdasági folyamatok az év egészét tekintve összességében enyhén pozitív hatást gyakorolhatnak az adóbevételi dinamikára.

Az **általános forgalmi adóból** az éves előirányzat közel 46 százaléka folyt be az első félévben. Előrejelzésünk szerint az áfa esetében éves szinten mintegy 100 milliárd forintnyi pénzforgalmi bevétel-kiesés várható, ugyanakkor jelentős bizonytalanság övezi az online pénztárgépek bekötésétől várható adóbevételi többlet nagyságát. Az első félévben tavalyhoz képest kedvezően alakultak az áfabevételek: a növekedési ütem meghaladta a kiskereskedelmi forgalom és a fogyasztás bővülését, ami arra utal, hogy növekszik az adóbeszedés hatékonysága, vélhetően a pénztárgépek online regisztrációjának hatására. Ennek ellenére az előirányzattól várhatóan elmarad az éves bevétel, mert a költségvetési törvényben vélhetően az adóbeszedési hatékonyság még nagyobb mértékű javulásával számoltak.

A **jövedéki adók** időarányos teljesülése megközelítette a 45 százalékot. Az elmaradást a dohánytermékekre kivetett adóknál tapasztalható kedvezőtlen első féléves bevétel alakulás okozza. A NAV regisztrált zárjegy-értékesítési forgalma további visszaesést mutat, így a dohánytermékek forgalmazásához kötődő éves jövedéki adóbevétel várhatóan elmarad az előző évi bevételtől. Ugyanakkor az üzemanyagok értékesítéséhez kötődő jövedéki bevételek dinamikája az év első hathavi adatainak alapján kifejezetten kedvező. Ugyanez mondható el az alkoholtermékekre kivetett jövedéki adóbevételéről is: az év első hat hónapjában az előző év azonos időszakához képest a jövedéki bevétel növekedési üteme meghaladta a 10 százalékot.

A **pénzügyi tranzakciós illetékből** várható bruttó pénzforgalmi bevételre vonatkozó becslésünk kismértékben elmarad az előirányzattól, mert a második félévben az ÁKK-tól kevesebb tranzakciós illetékbecsítést várunk. (Az ÁKK illetékbecsítése nettó értelemben nem módosítja a központi alrendszer egyenlegét, csak a bruttó szárazakat mozgatja.)

A **személyi jövedelemadóból** az időarányosnak megfelelő a teljesülés, éves szinten az előirányzat körüli bevétellel számolunk. A munkaerő-piaci folyamatok, a versenyszférában is emelkedő foglalkoztatottság és az alacsony infláció ellenére is jelentősnek mondható béremelések kedvező irányban befolyásolják a személyi jövedelemadó bevételek alakulását. A **járulékbevételek** az előirányzathoz képest jelentősen túlteljesültek. Ez szoros összefüggésben van a Munkahelyvédelmi Akcióterv vártnál alacsonyabb igénybevételével. A törvényi előirányzathoz képest járulékokból összességében mintegy 225 milliárd forintnyi bevételi többletet becslünk az első félévi tényadatok és a makrogazdasági folyamatok alapján. A bérek és a foglalkoztatottság emelkedésének hatására a járulékbevételek mintegy 8 százalékkal haladták meg az első félévben az egy évvel korábbi mértéküket. Megjegyzendő, hogy a bevételi többlet részben értelmezhető egyfajta bázishatásként is, hiszen tavaly azonos volt a helyzet; akkor is alacsonyabb volt az új adónemek igénybevétele (KATA és KIVA) a vártnál, s így tavaly közel 240 milliárd forinttal túlteljesültek a járulékbevételek a költségvetési törvény előirányzataihoz képest, döntően a szociális hozzájárulási adó többlete által. Ez a folyamat ismétlődött meg idén az első félévben, azzal kiegészülve, hogy ugyan növekedett a Munkahelyvédelmi akcióterv adókedvezményeinek igénybevétele az előző évhez képest, de emellett a nemzetgazdasági keresettömeg dinamika is magasabb lesz a korábban prognosztizáltnál – tovább növelve a járulékbevételeknél várható előirányzat-túlteljesítést.

3.2.2. Elsődleges kiadások

Az elsődleges kiadási tételekre vonatkozó prognózisunk mintegy 240 milliárd forinttal magasabb kiadási szinttel számol az előirányzatokkal való összevetésben. De ez a többletkiadás nagyjából csak a pénzforgalmi egyenleget érinti, az eredményszemléletű egyenleget pedig csak kisebb mértékben, mert több kiadási tétel hatását a hozzájuk tartozó statisztikai korrekciók az ESA-egyenleg szintjén semlegesítik. Ugyanakkor a pénzforgalmi kiadások szintje – a pénzforgalmi egyenleg finanszírozási igényén keresztül – közvetlenül hat az államadósság alakulására, a magyar adósságszabály szempontjából tehát fontos mutatószám.

7. táblázat: A központi alrendszer 2014. évi pénzforgalmi kiadásainak alakulása (milliárd forint)

	2013	2014				Eltérés
	Előzetes tény	Törvényi előirányzat	I-VI. hó teljesülés	Előirányzat százaléka	MNB-előrejelzés	
ELSŐDLEGES KIADÁSI TÉTELEK	11 092	11 756	6 039	51,4%	11 940	184
Egyedi, normatív és közmédiának nyújtott támogatások	347	353	206	58,4%	353	0
Szociálpolitikai menedíj támogatás	95	104	53	51,2%	104	0
Lakásépítési támogatások	132	159	59	37,1%	159	0
Családi támogatások, szociális juttatások	523	539	257	47,6%	522	-16
Korhatár alatti ellátások	224	176	89	50,9%	179	4
Központi költségvetési szervek és fejezetek nettó kiadásai	3 179	3 475	1 980	57,0%	3 475	0
Helyi önkormányzatok támogatása	675	716	416	58,2%	741	25
Hozzájárulás az EU költségvetéséhez	272	289	186	64,5%	304	15
Központi tartalékok	0	289	0	0,0%	215	-74
Adósságtóvállalás	34	64	35	54,7%	68	4
Egyéb kiadások	422	350	172	49,3%	523	173
Elkülönített alapok kiadásai	545	451	188	41,8%	509	58
NFA - Passzív kiadások	51	56	23	41,3%	42	-14
NFA - Aktív kiadások	171	184	113	61,3%	252	69
Egyéb kiadások	324	211	52	24,9%	214	4
Társadalombiztosítási alapok kiadásai	4 645	4 793	2 396	50,0%	4 788	-5
NYA - Nyugellátások	2 839	2 948	1 460	49,5%	2 936	-12
EA - Rokkantsági, rehabilitációs ellátások	350	345	169	49,1%	340	-5
EA - Pénzbeli ellátások	203	217	107	49,5%	221	4
EA - Gyógyító-megelőző ellátások	908	932	453	48,6%	932	0
EA - Gyógyszerkassza nettó kiadásai	237	238	149	62,5%	239	1
Egyéb kiadások	108	113	58	51,1%	120	7
KAMATKIADÁSOK	1 296	1 165	680	58,4%	1 223	58
KIADÁSI TÉTELEK ÖSSZESEN	12 388	12 921	6 719	52,0%	13 163	242

A pénzbeli társadalmi transzferek (beleértve a nyugdíjszerű ellátásokat, a szociális támogatásokat és az egyéb biztosítási ellátásokat) kifizetése az első félév tényadatait figyelembe véve kissé elmaradnak a tervezettől. Ez jelentős részben azzal magyarázható, hogy a korábban feltételezettnél erőteljesebben érvényesül a korhatár alatti nyugdíjba vonulás lehetőségét szigorító intézkedések hatása, továbbá a közfoglalkoztatási programok addicionális kiterjesztése a szociális kiadásoknál megtakarítást eredményeznek. A Nemzeti Szociális Alapnál az első félévi folyamatok alapján a vártnál is nagyobb megtakarítások látszanak, elsősorban a családtámogatási kiadások miatt.

A lakástámogatások esetében az első félévi adatok jelentős megtakarítást vetítenek előre. Ez azzal függ össze, hogy az ún. árfolyamgát rendszerbe az előzetesen vártnál kevesebb lakáshiteles lépett be. Ugyanakkor a devizahitelek megsegítését célzó, folyamatban lévő új törvényi rendelkezésekre tekintettel, óvatossági megfontolásokból az éves előrejelzésünkben az első félévi kedvező folyamatok hatását még nem érvényesítettük.

A helyi önkormányzatok támogatása időarányosan magasnak tűnik, de ezt a tartalékokból elköltött többlettámogatások okozzák, ami az egyenleget nem rontja, hiszen a tartalék előirányzatok eredetileg is szerepeltek a költségvetésben.

Az elkülönített állami pénzalapoknál, azon belül a passzív kiadásoknál látható időarányos megtakarítás a magasabb létszámú közfoglalkoztatás következménye. Az aktív kiadásoknál az időarányos szintet több mint 10 százalékkal

meghaladó kiadásteljesülés az addicionális közmunkaprogramok (közfoglalkoztatásban résztvevők létszám bővítésének) következménye. Amennyiben az év egészében megközelíti a 200 ezer főt a közmunkaprogramban foglalkoztatottak átlagos létszáma, akkor az emiatt felmerülő bruttó kiadás-túllépés nagyságrendileg 70 milliárd forint körül alakulhat, ezen belül 40 milliárd forintról már kormányzati döntés is született. A bruttó többletkiadásnál alacsonyabb lesz az intézkedés nettó hatása, mivel a kiadási többlet adó- és járuléktartalma megközelíti a többlet kiadás 50 százalékát.

A költségvetési intézmények és fejezeti nettó kiadási előirányzatoknál¹⁷ az első félévi időarányos teljesítés eléri az előirányzat 57 százalékát. Ez látszólag arra utal, hogy éves szinten jelentősebb előirányzat túllépés következhet be, de két tényezőt kell figyelembe venni: egyrészt az uniós forrásokhoz kötődő kiadásoknál a szokásosnál magasabb az éven belüli kiadásmegelőlegzés összege (az év első hat hónapjában megközelítette a 200 milliárd forintot), másrészt a tartalék előirányzatokból (cél tartalékok, kormányzati rendkívüli intézkedések tartalék) már több tízmilliárd forintnyi kiadás itt került elköltésre. Amennyiben a felsorolt két tétellel korrigáljuk az első féléves időarányos teljesülést, akkor 50 százalék körüli teljesülés adódik. Ez a korrigált érték már nem utal a kiadások jelentősebb túlfutására. Az uniós források megelőlegezésénél várható, hogy az első félévi tendencia az év hátralévő részében visszafordul és/vagy a megelőlegezett kiadások ellentételezése megjelenik az eredményszemléletű korrekciókban az uniós elszámolások között. Az első félévi folyamatok alapján úgy látjuk, hogy az intézményi és fejezeti kiadásokra vonatkozó előirányzatok éves szinten teljesíthetőek, a kiadási folyamatok kontrollálhatóak.

A **hozzájárulás az uniós költségvetéshez** kiadási jogcímnél 15 milliárd forint többletkiadással számolunk. A többletkiadás az Európai Bizottság és Magyarország között született megállapodás alapján várható.¹⁸

A további központi kiadásoknál (elsősorban az állami vagyonnal kapcsolatos kiadásoknál) jelentős többletkiadással számolunk. A költségvetési törvény tervezett módosítása alapján 147 milliárd forintnyi olyan kiadási többletet vettünk figyelembe, amelyet állami tulajdonosi részesedés növelésére fordít a Nemzeti Vagyonkezelő. Ezzel összhangban az ilyen típusú kiadásokkal megegyező összeggel pozitív, egyenleget javító korrekciókkal módosítottuk a korábbi GFS–ESA hidat.

A **nyugdíj és nyugdíjszerű ellátásoknál** az első félév tényadatait figyelembe véve összesen 13 milliárd forint megtakarításra számítunk a törvényi előirányzathoz képest. A nyugdíjkiadások az előző évhez képest csak mérsékelt növekedést mutatnak, amit döntő részben a 2014 januárjától hatályos öregségi nyugdíjkorhatár-emelés hatása magyaráz. Ezzel szemben – a cserélődési hatás mellett – a kiadások növekedésének irányába hat a nyugdíjak rendszeres év eleji emelése, amely idén 2,4 százalékos volt a költségvetési tervezéskor becsült infláció alapján. Ettől érdemben elmaradhat a tényleges infláció mértéke, ezért 2013-hoz hasonlóan 2014-ben is növekedhet a nyugdíjak reálértéke.

A **gyógyító-megelőző ellátások** kiadásaira vonatkozó prognózisunk megegyezik a törvényi előirányzattal. Az első havi pénzforgalmi adatok kismértékű elmaradást mutatnak az időarányosan várható teljesüléshez képest, feltételezésünk szerint azonban az előirányzatot év végéig elköltik. A korábbi évek költségvetési folyamatait áttekintve azt láthatjuk, hogy a gyógyító-megelőző ellátásoknál, ha korábban az év során megtakarítás keletkezett az előirányzathoz képest, akkor az év utolsó hónapjában rendszerint magasabb kiadási szint jelentkezett a többi hónaphoz képest (az év végi „kasszasöprés” miatt).

¹⁷ A nettó kiadások számításánál a költségvetési szervek és fejezetek saját és uniós bevételeit levontuk a kiadásokból.

¹⁸ Lehetséges az is, hogy ezt a tételt az év végén nem tartalmazza a pénzforgalmi egyenleg, hanem a fizetendő bírság összege a kormányzati szektor statisztikai korrekciói között jelenik majd meg. Ez utóbbi esetben a várható pénzforgalmi egyenleg 15 milliárd forinttal javul, ezzel együtt viszont a GFS–ESA híd 15 milliárd forinttal romlik a jelenlegi prognózishoz képest.

3.2.3. A kamategyenleg alakulása

Az idei év első féléves folyamatai alapján a pénzforgalmi bruttó kamatkidadások és a kamatbevételek is magasabbak az időarányos előirányzatnál, ez ugyanakkor egyelőre nem jelent kockázatot az előirányzat teljesülése szempontjából. A bruttó kamatkidadások első féléves időarányos túlteljesülését az év második felében jelentkező nagyobb lejáratok előfinanszírozására kibocsátott értékpapírok kamatfizetése okozza. A magas első féléves pénzforgalmi kamatbevételek oka pedig a költségvetési törvény elfogadása óta az állampapír-piacon bekövetkezett jelentős hozamcsökkenés, amely magasabb kibocsátáskor realizált prémiumként jelenik meg a kamatbevételek között.

3.3. A 2014. évi egyenleg alakulására ható főbb kockázatok

Alap-előrejelzésünket háromféle kockázat övezi, amelyeket összességében kiegyensúlyozottnak látunk. Ezek közül a makrogazdasági folyamatok a költségvetés számára exogén tényezők, míg a költségvetés végrehajtása során felmerülő kockázatokra és az esetleges új intézkedésekre a Kormány képes hatást gyakorolni.

1. A **makrogazdasági feltételezések** bizonytalansága alapvetően a bevételi tételekre hat. A bevételek ugyanis nagymértékben függenek az adóalapok nagyságától, amit több makrogazdasági tényező is jelentősen képes befolyásolni (pl. infláció, foglalkoztatás, nemzetgazdasági keresettömeg, lakossági fogyasztás). Ez a kockázat elméletileg szimmetrikus, de előrejelzésünkben a járulékbévételek növekedését a keresettömeghez képest óvatosan becsültük meg, a kockázatok így inkább a magasabb bevétel irányában mutatnak.

2. A második típusú kockázatok olyan költségvetési intézkedésekhez kötődnek, amelyek ugyan részleteiben is kellően ismertek, viszont a költségvetési hatásai bizonytalanok. Az érintett gazdasági szereplőknek, állami szervezeteknek és önkormányzati döntéshozóknak a költségvetési intézkedésekre adott válaszreakciói nehezen becsülhetőek meg, pedig ezek jelentősen befolyásolják a bevételek és a kiadások alakulását. Az alábbi tételek esetében azonosítottunk ilyen típusú és releváns mértékű kockázatot:

- Az **általános forgalmi adónál** látható pénzforgalmi folyamatok az első félévben összességében kedvezőek voltak. Amennyiben ez tartós folyamattá válik, akkor a várható bevételek meghaladhatják alap-előrejelzésünket. Az adóbeszedés hatékonyságát javító intézkedések jelentős részben ugyanis az áfát célozzák, de az intézkedések hatásának kiterjedése, az adóalap kifehéredésének sebessége és annak várható mértéke rendkívül bizonytalan.
- A **jövedéki adóbevételeken** belül az alacsonyabb teljesülés irányába mutató kockázatot érzékelünk a dohánytermékek értékesítéséhez kapcsolódóan. A dohánytermékek esetében az értékesítési pontok szerkezete az év közepétől ismét módosul, növelve a kínálati oldali bizonytalanságot. Az első félévben jelentős zárjegykereslet-csökkenést regisztrált az adóhivatal. Ha ez a tendencia a második félévben is folytatódik, akkor az alap-előrejelzésünknel enyhén kisebb lehet a dohánytermékek forgalmazásából származó jövedéki adóbevétel. Az üzemanyagok esetében, amennyiben az első félévi kedvező értékesítési dinamika az év hátralévő részében fennmarad, akkor alap-előrejelzésünkhöz képest mintegy 15-20 milliárd forint többletbevételt realizálhat a költségvetés.
- Az **önkormányzati kiadásoknál** az első negyedéves pénzforgalmi adatok alapján megfelelő kiadási kontroll érvényesült. Ugyanakkor az önkormányzatok döntéseinek és mozgásterének alakulása még bizonytalan, ezért előfordulhat, hogy a kiadások átmenetileg megnövekednek, alap-előrejelzésünkhöz képest akár a GDP 0,1-0,2 százalékával.
- A **lakástámogatási kiadások** meglehetősen alacsonyak voltak az első félévben, de a devizahitelek kezelésével kapcsolatos bizonytalanságok miatt az ebből elérhető kiadáscsökkenést még nem vettük figyelembe éves előrejelzésünkben. Az alappályánkhöz képest így éves szinten akár 20 milliárd forint körüli megtakarítás is keletkezhet.

- A **munkát terhelő adóknál** – főként a járulékoknál – jelentős pozitív kockázatot érzékelünk. Amennyiben az első félévi trendek tovább folytatódnak, akkor alap-előrejelzésünkhöz képest akár a GDP 0,2 százalékát is elérő többletbevételt realizálhat a központi alrendszer (részben a makrogazdasági pályából eredően).
- A **kamatékenylegnél** alap-előrejelzésünkhöz képest nehezen számszerűsíthető, de összességében negatív kockázatot érzékelünk. A kockázatok elsősorban a külső környezet megváltozásához kötődnek, másodsorban az állampapír-piaci kereslet alakulásához. Az év első felében a korábbi évekre jellemzőnél jóval alacsonyabb hozamszinten finanszírozta az adósságkezelő az államadósságot, de ennek tartós fennmaradása nagymértékben függ a mindenkori piaci szereplők megítélésétől, továbbá a nemzetközi pénzpiacok mindenkori állapotától.
- Az **eredmény szemléletű statisztikai korrekcióknál** a múltban gyakran előfordult, hogy az előzetesen becsült korrekciók irányától és/vagy mértékétől lényegesen eltértek a KSH által közölt tényadatok. Ez a bizonytalanság idén fokozottan érvényesül, mivel az állami részesedések vásárlása nem feltétlenül jár együtt minden esetben pozitív eredmény szemléletű korrekcióval, és nagymértékű korrekciók várhatóak az uniós támogatások költségvetési elszámolásánál is.

3. A harmadik kockázati csoportba az el nem döntött, illetve kellő részletezettséggel nem ismert, ezért **az alap-előrejelzésben figyelembe nem vett költségvetési intézkedések** valószínű következményei tartoznak. 2014 második félévében az alábbi potenciális intézkedések okozhatnak eltérést az alap-előrejelzésünkhöz képest.

- A **devizahitelek mentőcsomagja**. Az intézkedés még nem ismert minden részletére kiterjedően. Az intézkedés közvetlen hatására csökkenhet a hitelintézeti járadék befizetése, valamint csökkenhet a hitelintézetek társasági nyereségadó-alapja. Közvetett hatásként viszont a háztartások rendelkezésre álló jövedelmén és az intézkedés vagyonhatásán keresztül élénkülhet a háztartások vásárolt fogyasztása, így közvetve több forgalomhoz kötődő adóbevételt realizálhat a költségvetés. Az intézkedés befektetői megítélése ugyanakkor hatással lehet az adósságkezelés költségeire is.

3.4. A jogszabályi megfelelésség értékelése

Az Alaptörvény értelmében az Országgyűlés – meghatározott kivételekkel – csak olyan központi költségvetésről szóló törvényt fogadhat el, amely az államadósság a teljes hazai össztermékhez viszonyított arányának csökkentését tartalmazza az 50 százalékos GDP-arányos adósságráta eléréséig. Előrejelzésünk szerint a maastrichti módszertan szerint számított GDP-arányos bruttó államadósság a 2013. évi 79,3 százalékról – 2,7 százalékos ESA-egyenleget és változatlan devizaárfolyamot feltételezve – 79 százalékra mérséklődhet 2014-ben, tehát teljesülhet az Alaptörvény adósságszabálya.¹⁹

Az árfolyamhatással korrigált adósságráta várható csökkenése azonban kismértékű, így teljesülését kockázatok övezik, részben olyan tényezők hatására, amelyeket a költségvetés végrehajtása során a Kormány nem tud befolyásolni. Ezek közül különösen jelentős az uniós támogatások pénzforgalmi alakulása: a költségvetés az első félévben több támogatást fizetett ki, mint amennyi forrás az EU-tól érkezett, és a különbséget növeli a finanszírozási igényt. Emellett a kormányzati kontrollon kívül álló tényezők közül befolyásolhatja az adósságrát az önkormányzatok egyenlege és a nominális GDP tényleges alakulása is.

Az MNB által közzétett pénzügyi számlák alapján az államháztartás bruttó konszolidált adóssága 2014 első negyedévének végén a GDP 84,6 százaléka volt. Ez 2013 végéhez képest emelkedést jelent, amit azonban nagyrészt átmeneti tényezők okoztak. Egyrészt a várható teljes éves pénzforgalmi hiány mintegy kétharmada már az első negyedévben jelentkezett. Másrészt az állami betétek ebben az időszakban jelentősen növekedtek a sikeres forint és

¹⁹ Prognózisunk a maastrichti kritériumok között meghatározott államadósságra vonatkozik, nem pedig a magyar szabályozás által definiált államadósságra, mert a rendelkezésünkre álló adatokból nem állt módunkban meghatározni a különbséget. A két mutató közötti eltérés csekély, az adósság változására elhanyagolható (gyakorlatilag nulla körüli) hatást gyakorol.

deviza államkötvény-aukciók nyomán, de az év második felében várhatóan a tavalyi szint közelébe csökkennek, ami majd mérsékli az adósságot. Végül a forint árfolyamának gyengülése az előző negyedévhez képest 1,1 százalékponttal növelte a GDP-arányos államadósságot, de éves előrejelzésünket változatlan árfolyam feltételezésével készítjük.

Előrejelzésünk feltételes, így nem a legvalószínűbb pályát mutatja be. Prognózisunk a következő technikai feltételezéseket alkalmazza.

- Változatlan 2013. év végi, 297 forint/euró árfolyamon jelezzük előre az adósság 2014. év végi állományát, amint azt a stabilitási törvény előírja. A jelenlegi árfolyam gyengébb a tavaly év végén fennálló árfolyamnál, de az átértékelődés hatását a stabilitási törvény nem veszi figyelembe az adósságszabály teljesülésének értékelésekor.
- Figyelembe vettük a 2014. évi költségvetési törvény Költségvetési Tanács részére benyújtott módosítástervezetét, ami az állami vállalatok részesedésvásárlásának költségvetési vonzatait tartalmazza. A módosítás tervezete szerint az Antenna Hungária Zrt., a Magyar Gáz Tranzit Zrt. állami tulajdonba vétele, az AVE Magyarország Kft. és a FŐGÁZ Zrt. megvásárlásának – tőkeemelés útján történő – finanszírozása a központi költségvetés kiadásait 152 milliárd forinttal növeli.
- A költségvetési egyenlegre vonatkozó előrejelzésünkkel összhangban feltételeztük, hogy a Kormány teljes egészében törli a költségvetésben rendelkezésére álló 100 milliárd forint összegű Országvédelmi Alap tartalékot (azaz nem használja fel addicionális kiadások vagy a bevételek csökkentésének fedezésére).
- Feltételeztük, hogy a költségvetés nem használja fel a rendelkezésére álló forint- és devizabetéteket, azaz azok év végi állománya meg fog egyezni a 2013. év végi értékkel. A stabilitási törvény azonban nem zárja ki a pénzügyi tartalékok felhasználásának lehetőségét.
- A központi költségvetés 2014 elején átvállalta a helyi önkormányzatok korábbi átvállalások után fennmaradó adósságállományának majdnem egészét, mintegy 400 milliárd forint értékben. Ez azonban a teljes kormányzati szektor adósságállományát nem befolyásolja, csak alrendszerek közötti átcsoportosítást jelent. A központi kormányzat az átvállalással egy időben előtörlesztette az átvállalt adósság kisebb részét, ami a GDP 0,25 százalékaival mérsékelt az adósságrátát. Az előző ponttal összhangban azonban azt feltételeztük, hogy ezt állampapírok kibocsátásával finanszírozzák, így az év végi államadósságot nem befolyásolja.²⁰
- Előrejelzésünkben azt feltételeztük, hogy a paksi atomerőmű bővítésével kapcsolatos hitelkeretből 2014-ben nem történik hitellehívás, így az nem növeli az államadósságot.

A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló törvény adósságképlete a 2016. évi költségvetési törvényre vonatkozóan lép életbe, addig átmeneti szabályként a 3 százalékos maastrichti hiánykritérium teljesítését írja elő. Előrejelzésünk szerint a költségvetési hiány ennek várhatóan megfelel, a szabad tartalékok teljes törlése esetén a GDP 2,7 százaléka körüli hiány alakulhat ki.

²⁰ Az MNB júniusi Inflációs jelentésében azzal az alternatív feltevessel éltünk, hogy az önkormányzati adósság előtörlesztését nem fedezi addicionális adósság-kibocsátással az adósságkezelő, hanem az állami betétek és az adósságállomány tartós csökkenését okozza. Ez okozza az Inflációs jelentésben és itt közölt 2014. év végi várható államadósság-ráta GDP-arányosan 0,3 százalékpontos különbségét.

**FÉLÉVES ELEMZÉS AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSI FOLYAMATOKRÓL –
2013. ÉVI TÉNYEK ÉS 2014. ÉVI ELŐREJELZÉS**

2014. július

Nyomda: Prospektus–SPL konzorcium

8200 Veszprém, Tartu u. 6.

